

**ATITIKTIES REIKŠMINGOS ŽALOS
NEDARYMO PRINCIPUI (RŽNP) GAIRĖS
IR REKOMENDACIJOS ES FONDŲ
INVESTICIJŲ ĮGYVENDINIMUI**

Turinys

SANTRUMPOS	3
IVADAS	4
1. Kas yra RŽNP ir kur jis taikomas?	5
1.1. RŽNP taikymas ES investicijoms	7
1.2. Atlikti nacionaliniai veiksmai RŽNP užtikrinimui	9
1.3. Projekto atitikties RŽNP vertinimo etapai.	10
1.3.1. RŽNP reikalavimų nustatymas projektui	10
1.3.2. Projektui skirtų RŽNP reikalavimų paskelbimas	10
1.3.3. Paraiškų teikimas ir projekto atitiktį RŽNP pagrindžiantys dokumentai	11
1.3.4. Gautų paraiškų ir RŽNP atitikties vertinimas	11
1.3.5. Projektų, atitinkančių RŽNP finansavimas.	11
1.3.6. Projekto atitikties RŽNP jo įgyvendinimo metu ir tęstinumo laikotarpiu užtikrinimas.	11
1.4. Veiksmai, siekiant užtikrinti RŽNP įgyvendinimą Lietuvoje	12
2. Duomenys ir procesai, skirti projektų atitikčiai RŽNP vertinti	13
2.1. Projekto veiklų apibrėžimas ir suskirstymas pagal investicijų pobūdį	13
2.2. Projekto veiklų apibrėžimas ir suskirstymas pagal NACE	14
2.3. Projektui įgyvendinti reikalingų leidimų ir kitų reikalavimų nustatymas	15
3. Ką turi padaryti pareiškėjas, siekiantis gauti finansavimą?	22
4. Kokius veiksmus turi atlikti subjektas, teikiantis finansavimą	25
4.1. Nustatyti aiškius RŽNP reikalavimus planavimo dokumentuose	25
4.3. Parengti projektų atitikties RŽNP vertinimui skirtus procesus	26
4.4. Projekto atitikties RŽNP rizikų vertinimas	29
4.5. Projekto atitikties RŽNP stebėseną	32
SAVOKOS	33
TEISĖS AKTŲ IR NAUDINGŲ NUORODŲ RODYKLĖ	37
Lentelių sąrašas	43
Paveikslų sąrašas	43
1 priedas.	43
A, B, C ir D veiklų grupių ir veiklas atitinkančių NACE kodų pavyzdinis žemėlapis	
2 priedas.	49
Pavyzdinės Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo deklaracijos forma	
3 priedas.	59
Klausimai, padėsiantys įvertinti projekto atitiktį RŽNP	

SANTRUMPOS

2021–2027 m. IP	2021-2027 metų ES fondų investicijų programa
CPVA	Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra
CSRD	Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyva 2022/2464 (angl. Corporate Sustainability Reporting Directive)
EGADP	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (planas „Naujos kartos Lietuva“)
ERPF ir SF	Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas
ILTE	ILTE, nacionalinis plėtros bankas. 2022 m. sausio 26 d. Vyriausybės ministrų pasitarime pritarta tuometinės INVEGOS (dabar – ILTE) pagrindu konsoliduoti keturias nacionalinės plėtros įstaigas (UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (INVEGA), UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra (VIPA), UAB Valstybės investicijų valdymo agentūra (VIVA), UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas (ŽŪPGF)).
MTEP	Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
PAV	Poveikio aplinkai vertinimas
PAFT	Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės
PIP	Projekto įgyvendinimo planas
PFSA	Projekto finansavimo sąlygų aprašas
SKF	Socialinio klimato fondas
RŽNP	Reikšmingos žalos nedarymo principas (angl., Do No Significant Harm, RŽNP)
ŠESD	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos

ĮVADAS

Šiandienos ekonomikoje, kurioje vis didesnę dėmesį skiriame tvarumui ir kovai su klimato kaita, ES ėmėsi lyderio pozicijos, siekdama iki 2050 m. tapti pirmąja pasaulyje neutralaus poveikio klimatui ekonomika. Šiame kontekste buvo pradėtas taikyti reikšmingos žalos nedarymo principas (RŽNP). ES Taksonomijos reglamente šis principas įtvirtintas kaip vienas pagrindinių elementų ir yra neatsiejama tvarios ekonomikos plėtros dalis, padedanti politikos formuotojams, įmonėms, investuotojams, finansų rinkos dalyviams įvertinti ir skatinti veiklas, kurios nedaro žalos aplinkai. RŽNP, kaip tinkamumo investuoti ES fondų lėšas sąlyga, jau taikomas visoms EGADP, 2021–2027 m. IP investicijoms ir planuojamoms Socialinio klimato fondo investicijoms bei, tikėtina, bus taikomas ir kitų fondų investicijoms ateinančiame ES finansavimo laikotarpyje. RŽNP leidžia didinti skaidrumą, prisideda prie ekomanipuliavimo rizikų valdymo, atveria duris ne tik į ES finansavimą, suteikiantį galimybę plėtoti inovatyvius, aplinkai draugiškus projektus, bet ir į lengviau prieinamą papildomą finansavimą iš kitų šaltinių (pvz., finansų įstaigų, investuotojų), tuo pačiu didinant konkurencingumą.

Šiomis gairėmis siekiama suteikti pagrindą praktiniam RŽNP taikymui EGADP ir 2021–2027 m. IP investicijų vertinime, pateikti pavydžius bei įrankius, kaip galima įgyvendinti šį principą skirtingose veiklose ir projektuose Lietuvoje. Gairės apima ne tik ES teisės aktų taikymą, bet ir nacionalinių teisės aktų reikalavimus, pateikiant konkrečius vertinimo principus, taikytinus įvairiose ekonominėse veiklose ir finansavimo priemonėse.

Gairėse pateikiama informacija aktuali visiems ES investicijų planavime ir įgyvendinime dalyvaujantiems subjektams: ministerijoms, atsakingoms už konkrečių investicijų planavimą, pareiškėjams, projektų vykdytojams, įmonėms ir organizacijoms, siekiančioms gauti finansavimą (dotacija, paskola, garantiją ir pan.) konkretios veiklos įgyvendinimui, institucijoms, vertinančioms projektus ir skiriančioms finansavimą.

Pirmojoje gairių dalyje išsamiai pristatomas RŽNP ir jo taikymo sritys, daugiausia dėmesio skiriant ES investicijų (EGADP ir 2021–2027 m. IP) vertinimui. Kitose dviejose dalyse aprašomi praktiniai su RŽNP susiję veiksmai, kuriuos turi atlikti pareiškėjai, siekiantys užtikrinti savo projekto atitiktį RŽNP reikalavimams, bei finansavimą teikiantys subjektai, vertinantys paraiškas.

Gairės gali būti atnaujinamos esant esminiams Europos Komisijos reglamentavimo pokyčiams, susijusiems su RŽNP taikymu ES fondų investicijoms.

1. Kas yra RŽNP ir kur jis taikomas?

RŽNP buvo suformuluotas kartu su ES žaliajo kurso tikslais. Jis taikomas:

- kaip vienas iš aplinkos atžvilgiu tvarios veiklos kriterijų, nustatytų ES Taksonomijoje – aplinkos atžvilgiu ES tvarių veiklų klasifikavimo sistemoje;
- kaip įrankis, siekiant įsitikinti, kad ES investicijos (EGADP ir 2021–2027 m. IP finansuojami projektai) nedaro reikšmingos žalos 6 aplinkos tikslams (privaloma sąlyga).

ES Taksonomijos reglamente nustatyta, kad aplinkos atžvilgiu tvari ekonominė veikla yra tokia veikla, kuri atitinka keturis požymius:

- svariai prisideda prie bent vieno iš 6 aplinkos tikslų;
- nedaro reikšmingos žalos kitiems 5 aplinkos tikslams;
- atitinka techninės analizės kriterijus, nustatytus Taksonomijos deleguotuose reglamentuose;
- atitinka nustatytas minimalias apsaugos priemones.

1 pav. 6 aplinkos tikslai pagal ES Taksonomijos reglamentą

ES taksonomija, kaip vieninga klasifikavimo ir vertinimo sistema, sudaro galimybę įmonėms, investuotojams pamatuoti ekonominių veiklų tvarumą aplinkos atžvilgiu, nustatyti aplinką tausojančias veiklas bei remiantis šia informacija priimti veiklos ir (ar) verslo plėtros sprendimus.

ES Taksonomijos reglamento 17 straipsnis apibrėžia, kada ekonominė veikla gali būti laikoma **daranti reikšmingą žalą 6 aplinkos tikslams** (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Reikšminga žala 6 aplinkos tikslams pagal ES Taksonomijos reglamento 17 str.

Aplinkos tikslas	Reikšminga žala laikoma, kai dėl ekonominės veiklos
1. Klimato kaitos švelninimas	<ul style="list-style-type: none"> išmetamas didelis šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis
2. Prisitaikymas prie klimato kaitos	<ul style="list-style-type: none"> didėja dabartinio ir ateityje tikėtino klimato neigiamas poveikis tai pačiai veiklai arba žmonėms, gamtai ar turtui
3. Tausus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga	<p>daroma žala:</p> <ul style="list-style-type: none"> vandens telkinių, įskaitant paviršinį vandenį ir požeminį vandenį, gerai būklei arba geram ekologiniam potencialui arba gerai jūrų vandenų aplinkos būklei
4. Perėjimas prie žiedinės ekonomikos (įskaitant atliekų prevenciją ir kontrolę)	<ul style="list-style-type: none"> labai neefektyviai naudojamos medžiagos arba tiesiogiai ar netiesiogiai labai neefektyviai naudojami gamtos ištekliai, pavyzdžiui, neatsinaujinantieji energijos ištekliai, žaliavos, vanduo ir žemė, viename ar daugiau produktų gyvavimo ciklo etapų, be kita ko, kiek tai susiję su produktų patvarumu, galimybe juos pataisyti, atnaujinti, pakartotinai naudoti ar perdirbti; labai padidėja atliekų susidarymo, deginimo ar šalinimo mastas, išskyrus neperdirbamų pavojingų atliekų deginimą, arba ilgalaikis atliekų šalinimas gali sukelti didelę ilgalaikę žalą aplinkai
5. Taršos prevencija ir kontrolė	<ul style="list-style-type: none"> palyginti su padėtimi prieš pradėdami tą veiklą, labai padidėja į orą, vandenį arba žemę išmetamas teršalų kiekis
6. Biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas	<p>kai veikla yra:</p> <ul style="list-style-type: none"> labai žalinga ekosistemų gerai būklei ir jų atsparumui arba žalinga buveinių ir rūšių, įskaitant ES svarbos buveines ir rūšis, išsaugojimo būklei

Vertinant ekonominės veiklos tvarumą, vadovaujamosi ES Taksonomijos reglamento Klimato ir Aplinkos deleguotuose aktuose nustatytais techninės analizės kriterijais ekonominės veiklos lygmeniu. Pirmiausia, techninės analizės kriterijai buvo priimti pirmų dviejų aplinkos tikslų atžvilgiu ([Klimato deleguotasis aktas](#)), o 2023 m. ir likusių keturių aplinkos tikslų atžvilgiu ([Aplinkos deleguotasis aktas](#)).

Šiuo metu ES Taksonomijoje yra išskirti 16 sektorių ir suformuluoti techninės analizės kriterijai konkrečioms šių sektorių veikloms, kuriuos įgyvendinus, šios veiklos laikytinos aplinkos atžvilgiu tvariomis:

2 pav. ES Taksonomijos reglamento apimami sektoriai.

Šaltinis: Europos Komisija

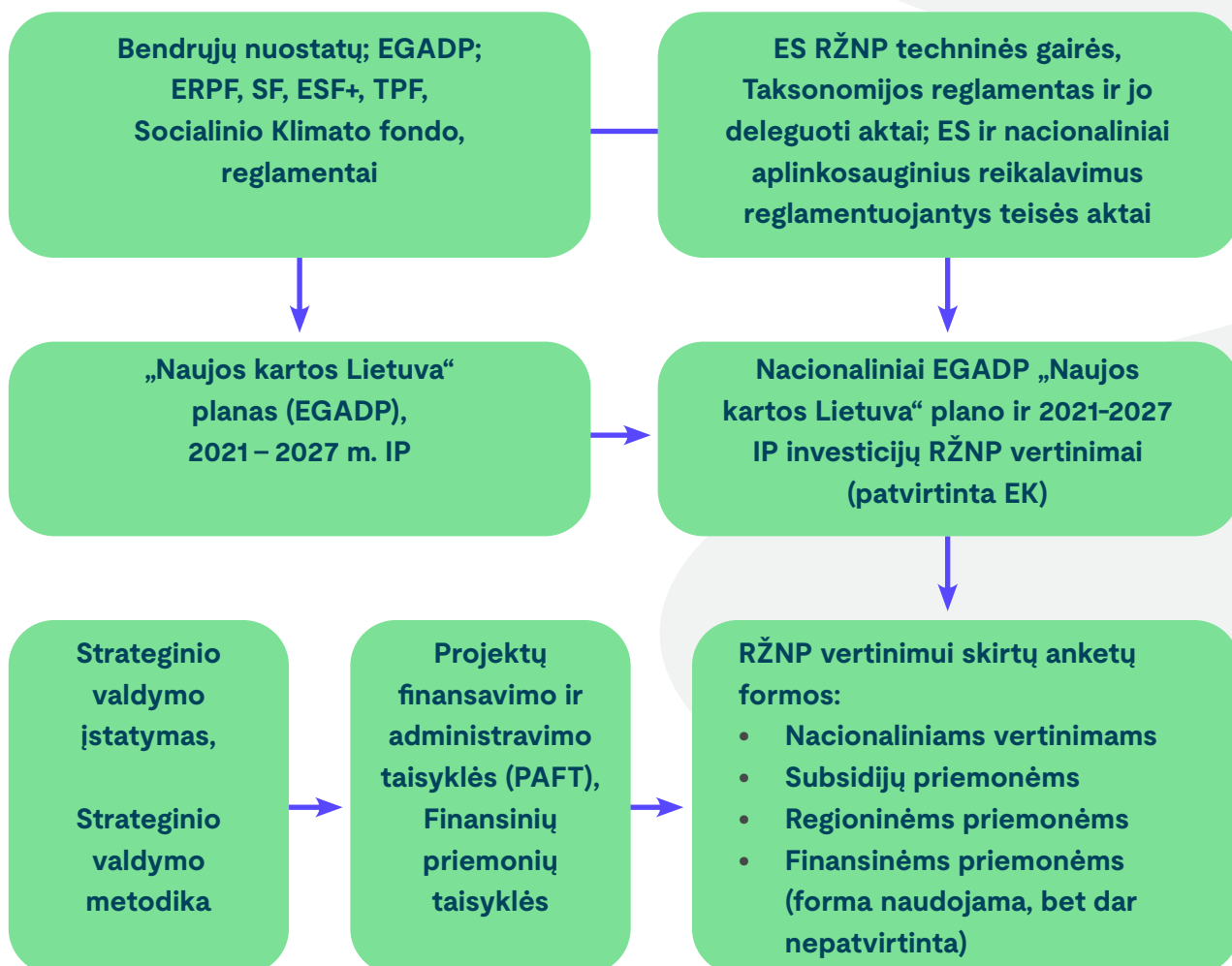
Su ES Taksonomijos deleguotuose aktuose nurodytų sektorių veiklomis ir joms nustatytais techninės analizės kriterijais susipažinti galima pasinaudojus oficialiu ES Taksonomijos vedliu: [EU Taxonomy Compass](#). Šis EK sukurtas įrankis padeda įmonėms ir organizacijoms patikrinti, kokius ES Taksonomijos Aplinkos ir Klimato deleguotuose aktuose nustatytus techninės analizės kriterijus turėtų atitikti konkreti veikla. Šio vedlio rezultatai parodo, kokius reikalavimus reikia išpildyti, siekiant, kad veikla būtų tvari aplinkos atžvilgiu, o juos išpildžius, pademonstruoti projekto svarų prisidėjimą prie vieno ar kelių aplinkos tikslų ir tuo pačiu reikšmingos žalos nedarymą kitų aplinkos tikslų atžvilgiu.

1.1. RŽNP taikymas ES investicijoms

RŽNP užtikrinimas yra viena iš būtinų sąlygų ES fondų lėšomis finansuojamoms investicijoms. Tai įtvirtinta skirtingus ES fondus reglamentuojančiuose, vienas kitą papildančiuose ir tarpusavyje suderintuose teisės aktuose: Bendrųjų nuostatų, Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo (SF), Europos socialinio fondo+ (ESF+), Teisingos pertvarkos fondo, EGADP, Socialinio Klimato fondo reglamentuose. Šis principas aktualus visiems viešojo ir privataus sektoriaus subjektams, kurie siekia įgyvendinti EGADP ir 2021 – 2027 m. IP projektus. Kiekvienas projektas turi atitikti RŽNP reikalavimus viso projekto įgyvendinimo metu ir jo tęstinumo laikotarpiu. Lietuva, administruodama minėtų finansavimo šaltinių investicijas, vadovaujasi Stra-

teginio valdymo įstatymo, Strateginio valdymo metodikos nuostatomis, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis (PAFT), Finansinių priemonių įgyvendinimo taisyklėmis, kuriose nustatytas projektų RŽNP vertinimo reikalavimas, reglamentuoti procesai, vykdytojai ir jų funkcijos. EGADP ir 2021 – 2027 m. IP nacionaliniai RŽNP vertinimai remiasi ES RŽNP techninėmis gairėmis, ES taksonomijos reglamento, taip pat aplinkosauginius reikalavimus reglamentuojančių ES ir nacionalinių teisės aktų nuostatomis (3 pav.).

3 pav. RŽNP taikymo Lietuvoje teisinės prielaidos

Valstybės biudžeto lėšomis ir iš kitų finansavimo šaltinių (pvz., norvegų, šveicarų fondai) finansuojamoms investicijoms RŽNP reikalavimai šiuo metu nėra reglamentuoti ir taikomi.

Vadovaujanti institucija, atsakingos ministerijos, administruojančios institucijos (Inovacijų agentūra, CPVA), kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (pvz., APVA, ESFA), taip pat ILTE ir kitos finansų įstaigos, investuojančios ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, ir projektų vykdytojai (viešasis ir privatus sektorius) aktyviai dalyvauja procese, kuriuo užtikrinamas RŽNP laikymasis.

1.2. Atlikti nacionaliniai veiksmai RŽNP užtikrinimui

ES fondų lėšomis finansuojamų investicijų RŽNP vertinimas apima šiuos procesus ir dalyvius:

1. Teisės aktų parengimas (parengiami teisės aktai, reikalingi RŽNP vertinimui).

- Vadovaujančioji institucija, siekdama įgyvendinti ES reglamentų nuostatas, integravo jas į ES investicijas reglamentuojančius teisės aktus (PAFT). Šiais aktais nustatytas reikalavimas, įgyvendinant EGADP ir 2021–2027 m. IP investicijas, laikytis horizontaliųjų principų, tame tarpe ir reikšmingos žalos nedarymo principo (RŽNP), projektų lygiu.

2. Dokumentų formų parengimas (sukuriamos ir patvirtinamos dokumentų formos, skirtos RŽNP vertinimui).

2.1. Nacionalinio RŽNP vertinimui skirtos RŽNP vertinimo formos (programos lygiu):

- ◇ Vadovaujančioji institucija kartu su Aplinkos ministerija parengė ir patvirtino Nacionaliniams RŽNP vertinimams atlikti skirtą RŽNP vertinimo anketą (**PAFT 3 priedas**).
- ◇ Šią anketos formą pildė atsakingos ministerijos, derindamos su administruojančiomis institucijomis, vertindamos EGADP ir 2021–2027 m. IP investicijas.
- ◇ Anketos forma naudojama esminiams EGADP ir 2021–2027 m. IP pakeitimams atlikti bei planuojant naujas investicijas, jei jos nebuvo įvertintos finansavimo šaltinių tvirtinimo etape.

2.2. Projektų atitikties RŽNP vertinti skirtos formos:

- Vadovaujančioji institucija parengė bei patvirtino projekto atitikties RŽNP vertinti skirtas anketas, kurias pildė atsakingos ministerijos, derindamos su administruojančiomis institucijomis:
 - ◇ **Projekto atitikties RŽNP vertinimo reikalavimų aprašo forma subsidijų priemonėms**, kurią kartu su PFSA tvirtina atsakingos ministerijos, derindamos su administruojančiomis institucijomis. Šioje formoje nustatomi konkretūs RŽNP reikalavimai projektui, įvertinus jau atlikto nacionalinio vertinimo aspektus, bei nurodomi papildomi reikalavimai (pvz., konkrečiam sektoriui taikomi ES ar nacionaliniai teisės aktai) ir išvardinami pagrindimui taikytini dokumentai ar kita informacija (**PAFT 4 priedas**). **Netaikoma finansinėms ir regioninėms priemonėms (finansuojamoms 2021–2027 IP lėšomis)**.
 - ◇ **Projekto atitikties RŽNP vertinimo reikalavimų aprašo forma regioninėms priemonėms**, kurią kartu su regioninėmis gairėmis tvirtina atsakingos ministerijos, derindamos su administruojančiomis institucijomis ir savivaldybių plėtros tarybomis (PAFT 5.1 priedas). Šioje formoje nustatomi konkretūs RŽNP reikalavimai projektui, įvertinus jau atlikto nacionalinio vertinimo aspektus bei nurodomi papildomi reikalavimai (pvz., konkrečiam sektoriui taikomi ES ar nacionaliniai teisės aktai) ir išvardinami pagrindimui taikytini dokumentai ar kita informacija. **Taikoma tik regioninėms priemonėms (finansuojamoms 2021–2027 IP lėšomis)**.
 - ◇ **ILTE parengė Projekto atitikimo RŽNP vertinimo anketos (deklaracijos) formą, taikytiną finansinėms priemonėms**. Ji naudojama, siekiant įvertinti, ar ir kaip

RŽNP atitinka ILTE priemonių, finansuojamų EGADP ir 2021–2027 IP lėšomis, projektai (pvz., skatinamosios finansinės priemonės „Milijardas verslui“ aprašymo 3 priedas). Šioje formoje pateikiama pareiškėjo deklaracija su išsamiu projekto aprašymu, RŽNP reikalavimais, įvertinus jau atlikto nacionalinio RŽNP vertinimo aspektus, papildomais reikalavimais (pvz., konkrečiam sektoriui taikomi ES ar nacionaliniai teisės aktai) bei projekto atitikimo RŽNP pagrindimui taikytinų dokumentų sąrašu.

3. Nacionalinių RŽNP vertinimų atlikimas (anacionaliniai EGADP „Naujos kartos Lietuva“ plano ir 2021–2027 IP investicijų RŽNP vertinimai).

- Siekdamas užtikrinti, kad minėtų ES fondų investicijos nedarytų žalos nė vienam iš 6 aplinkos tikslų, jų planavimo laikotarpiu **atsakingos ministerijos, vadovaujantis Europos Komisijos parengtomis RŽNP techninėmis gairėmis, atliko planuojamų EGADP ir 2021–2027 m. IP investicijų RŽNP vertinimą**, atitinkamai kiekvieno komponento veiksmų grupių (EGADP atveju) ir kiekvieno prioriteto/konkreto uždavinio veiklų grupių (2021–2027 m. IP atveju) lygiu. Minėti RŽNP vertinimai buvo suderinti su Europos Komisija, patvirtinti ir paskelbti interneto svetainėje esinvesticijos.lt. Atsakingos ministerijos, siekdamos minėtų finansavimo šaltinių lėšomis įgyvendinti naujas veiklas, privalo, naudodamos patvirtintą RŽNP vertinimo anketos formą (**PAFT 3 priedas**), atlikti šių veiklų RŽNP vertinimą, jeigu toks vertinimas nebuvo atliktas rengiant EGADP ir 2021–2027 m. IP.

1.3. Projekto atitikties RŽNP vertinimo etapai.

1.3.1. RŽNP reikalavimų nustatymas projektui

RŽNP reikalavimai projektams nustatomi planavimo dokumentuose:

- **Subsidijų priemonės atveju** – reikalavimai nustatomi Projektų finansavimo sąlygų apraše ir jo priede. Juos nustato atsakingos ministerijos, derindamos su administruojančiomis institucijomis.
- **Regioninių priemonių atveju** – reikalavimai nustatomi Regioninėse gairėse ir jų priede. Juos nustato atsakingos ministerijos, derindamos su administruojančiomis institucijomis ir savivaldybėmis.
- **Finansinių priemonių atveju** – reikalavimai nustatomi Finansinių priemonių aprašyme ir jo priede. Juos nustato finansinių priemonių savininkė – ILTE ir kitos finansų įstaigos, investuojančios ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, derindamos su atsakingomis ministerijomis ir administruojančiomis institucijomis.

1.3.2. Projektui skirtų RŽNP reikalavimų paskelbimas

RŽNP reikalavimai projektams skelbiami esinvesticijos.lt, institucijų, įgyvendinančių jungtinius projektus (APVA, ESFA), taip pat ILTE ir (ar) kitų finansų įstaigų, investuojančių ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, interneto svetainėse kartu su kitais kvietimo teikti paraiškas EGADP ir 2021–2027 m. IP finansavimui gauti dokumentais.

1.3.3. Paraiškų teikimas ir projekto atitiktį RŽNP pagrindžiantys dokumentai

Pareiškėjai kartu su paraiška pateikia PFSA/Regioninėse gairėse/Finansinės priemonės apraše nurodytus dokumentus, kurie pagrindžia, kad projektas nedarys žalos nei vienam iš šešių aplinkos tikslų. Pagrindžiančių dokumentų sąrašas ir tipai skiriasi priklausomai nuo projekte planuojamų įgyvendinti veiklų pobūdžio, įgyvendinimo vietovės, sektoriaus ir kitų aspektų, tačiau, įprastai rekomenduojama numatyti, kad kartu su paraiška bus pateikta **pareiškėjo deklaracija**, taip pat (jeigu taikoma konkrečiai veiklai, kurią planuojama įgyvendinti ES lėšomis) valstybės ir (arba) savivaldybės atitinkamų institucijų išduotos pažymos, leidimai, investicijų projektas, verslo planas, sertifikatai, licencijos, pirkimo dokumentai, techninės specifikacijos, sutartys su tiekėjais, PAV, statybą leidžiantys dokumentai ir kt. **Pavyzdinė pareiškėjo deklaracijos forma** pateikta šių Gairių **3 priede**. Pagrindžiantys dokumentai, tame tarpe ir deklaracija, gali būti neteikiami, jeigu planuojamos įgyvendinti veiklos pagal savo pobūdį priskirtinos D veiklų grupei (žr. 2.1. skyrių).

1.3.4. Gautų paraiškų ir RŽNP atitikties vertinimas

Administruojančios institucijos (pvz., Inovacijų agentūra, CPVA), kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (tokios kaip APVA, ESFA), taip pat ILTE ir kitos finansų įstaigos, kurios investuoja ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, atlieka gautų paraiškų ir projekto atitikties RŽNP vertinimą, analizuodamos pagrindžiančius dokumentus ir kitą paraiškoje pateiktą informaciją.

Projekto atitikčiai RŽNP vertinti rekomenduojama vadovautis šių Gairių 3 priede pateiktais pavyzdiniais klausimais. Atsižvelgiant į projekto specifiką, RŽNP atitikties vertinimą atliekančiai institucijai taip pat rekomenduojama, esant poreikiui, parengti specializuotus RŽNP vertinimo klausimynus, pritaikytus konkrečiai priemonei ar projektui (pavyzdžiui, CPVA yra parengusi ir esinvesticijos.lt svetainėje paskelbusi Reikšmingos žalos nedarymo **klausimą**, taikomą konkrečios regioninės priemonės projektų RŽNP vertinimui).

1.3.5. Projektų, atitinkančių RŽNP finansavimas

Administruojančios institucijos, kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (tokios kaip APVA, ESFA), taip pat ILTE ir kitos finansų įstaigos, kurios investuoja ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, įvertinusios, kad projektas nedarys žalos aplinkai, ir priėmusios teigiamą sprendimą, pasirašydamos projekto finansavimo sutartį, joje numato ir RŽNP reikalavimus projektui.

1.3.6. Projekto atitikties RŽNP jo įgyvendinimo metu ir tęstinumo laikotarpiu užtikrinimas

Projekto RŽNP vertinimo procesuose dalyvaujančios institucijos ir projekto vykdytojas privalo užtikrinti, kad projektas nedarytų žalos aplinkai tiek jo įgyvendinimo metu, tiek ir po jo užbaigimo, kaip to reikalauja ES reglamentai. Siekiant šio tikslo, būtina nustatyti aiškius procesus, paskirstyti atsakomybes ir užtikrinti jų laikymąsi.

Projekto atitikties RŽNP kontrolė projekto įgyvendinimo metu

- Projekto vykdytojas privalo užtikrinti, kad visos veiklos būtų vykdomos laikantis RŽNP.
- Administruojančios institucijos, atsakingos ministerijos, kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (tokios kaip APVA, ESFA), taip pat ILTE ir kitos finansų įstaigos, kurios

investuoja ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, vykdo periodinę stebėseną ir kontrolę, įskaitant patikrinimus vietoje, siekdamas įsitikinti, kad projektas atitinka PFSA/Regioninėse gairėse/Finansinės priemonės apraše nustatytus RŽNP reikalavimus.

- Projekto vykdytojas privalo teikti administruojančioms institucijoms, kitoms institucijoms, įgyvendinančioms jungtinius projektus (tokioms kaip APVA, ESFA), taip pat ILTE ir kitoms finansų įstaigoms, kurios investuoja ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, informaciją apie veiklų įgyvendinimą ir jų poveikį aplinkai finansavimo sutartyje nustatytais sąlygomis.

Tęstinumo užtikrinimas po projekto įgyvendinimo

- Projekto vykdytojas privalo užtikrinti, kad projekto rezultatai nepažeis RŽNP per visą tęstinumo laikotarpį, nurodytą projekto finansavimo sutartyje.
- Projekto vykdytojas turi išlaikyti projekto poveikio aplinkai rodiklius ir užtikrinti, kad nebūtų vykdomos veiklos, kurios galėtų padaryti reikšmingą žalą aplinkos tikslams.
- Atsakingos institucijos gali atlikti patikras tęstinumo laikotarpiu, kad įvertintų projekto rezultatų atitiktį RŽNP reikalavimams.

Dokumentacijos ir duomenų pateikimas

- Projekto vykdytojas turi saugoti su RŽNP reikalavimais susijusius dokumentus ir duomenis, kurie pagrindžia veiklų atitiktį principui.
- Pasibaigus projektui, vykdytojo gali būti prašoma kartu su galutine ataskaita pateikti ir RŽNP laikymąsi patvirtinančią informaciją (taip kaip numatyta projekto finansavimo sutartyje).

Pažeidimų ir neatitikimų valdymas

- Nustačius, kad projektas neatitinka RŽNP, administruojančios institucijos gali PAFT nustatyta tvarka inicijuoti pažeidimo procedūras ir taikyti atitinkamas priemones, kurios gali apimti finansavimo grąžinimą ar kitus sankcijų mechanizmus.
- Projekto vykdytojui gali būti suteikta galimybė ištaisyti neatitikimus per nustatytą laikotarpį, jei tai leidžia projekto pobūdis ir apimtis.

Aukščiau aprašyti veiksmai leidžia užtikrinti, kad RŽNP reikalavimai būtų ne tik formaliai nustatyti dokumentuose, bet ir realiai įgyvendinami, taip prisidedant prie aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimo visuose projekto etapuose.

1.4. Veiksmai, siekiant užtikrinti RŽNP įgyvendinimą Lietuvoje

Siekiant ateityje užtikrinti sklandų RŽNP (reikšmingos žalos nedarymo principo) taikymą ES investicijoms Lietuvoje, būtina įgyvendinti šiuos veiksmus:

1. Integruoti RŽNP į visus strateginius dokumentus ir programas, taip užtikrinant, kad principas taptų neatsiejama strateginio planavimo dalimi. Programų Strateginio poveikio aplinkai vertinimas – vienas iš būdų, kaip užtikrinti RŽNP taikymą, įgyvendinant ES lėšomis finansuojamus projektus.
2. Nustatyti aiškius ir nuoseklius kriterijus RŽNP taikymui programų ir projektų lygiu. Siūlytina vadovautis ES taksonomijos reglamento deleguotuose aktuose nustatytais reikalavimais konkrečioms veikloms. Kitoms veikloms siūlytina taikyti ES ir nacionalinius teisės aktus.

3. Numatyti RŽNP užtikrinimui reikalingus žmogiškuosius resursus ministerijose, agentūrose bei finansų įstaigose, dalyvaujančiose ES fondų lėšų planavime, administravime ir įgyvendinime.
4. Integuoti RŽNP reikalavimus į finansavimo ir viešųjų pirkimų procesus finansavimo sąlygų aprašus bei viešųjų pirkimų dokumentus.
5. Sukurti praktines metodikas bei rekomendacijas, skirtas RŽNP reikalavimų taikymui skirtinguose sektoriuose.
6. Organizuoti mokymus projektų vykdytojams, skirtus supažindinti projektų vykdytojus su RŽNP vertinimo reikalavimais ir jų praktiniu taikymu.
7. Sukurti veiksmingą atitikties RŽNP tikrinimo mechanizmą, kuris užtikrintų projektų atitiktį RŽNP visais projekto įgyvendinimo etapais: nuo idėjos atsiradimo iki projektų užbaigimo.

2. Duomenys ir procesai, skirti projektų atitikčiai RŽNP vertinti

Siekiant užtikrinti, kad projektai atitiktų RŽNP, būtina kruopščiai įvertinti planuojamų veiklų poveikį aplinkai. Šis procesas apima projekto veiklų konkretizavimą, jų grupavimą pagal investicijų pobūdį, tinkamų NACE kodų priskyrimą bei aktualių ES teisės aktų ir Taksonomijos deleguotųjų aktų reikalavimų identifikavimą. Taip pat svarbu nustatyti, kokie savivaldybių ar valstybės išduodami leidimai ir papildomi reikalavimai taikomi konkrečioms veikloms. Šiame skyriuje aprašomi pagrindiniai duomenų ir procesų elementai, padedantys užtikrinti projekto atitiktį RŽNP.

2.1. Projekto veiklų apibrėžimas ir suskirstymas pagal investicijų pobūdį

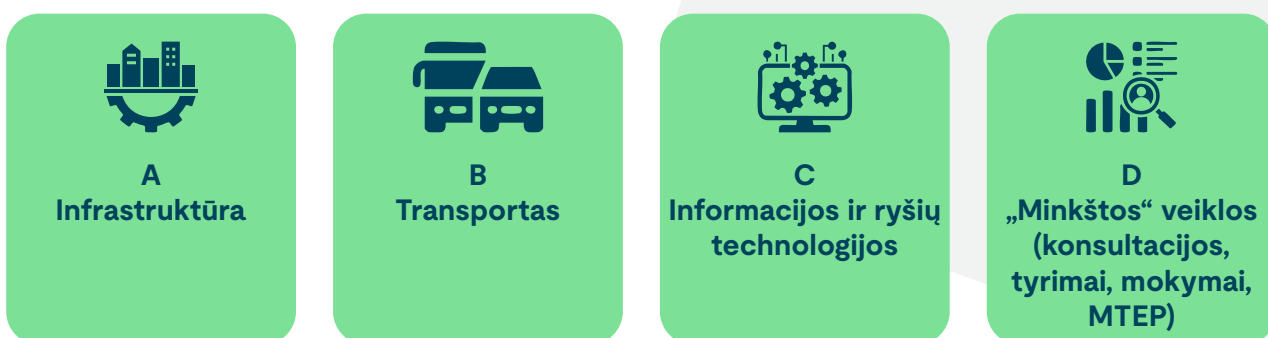
Projekto veiklų apibrėžimas ir suskirstymas pagal investicijų pobūdį yra svarbus, nes tai leidžia tiksliau nustatyti veiklų tikėtiną poveikį aplinkai. Toks suskirstymas padeda identifikuoti veikloms taikomus reikalavimus pagal ES ir nacionalinius teisės aktus, taip pat padeda lengviau nustatyti veikloms įgyvendinti reikalingų leidimų poreikį.

Taigi, rekomenduojama aiškiai identifikuoti projekto veiklas, jas grupuojant pagal investicijų pobūdį.

- A. Investicijos į infrastruktūrą (pastatai, inžineriniai statiniai, inžineriniai tinklai, inžinerinės sistemos, įrenginiai, technologinė įranga bei visi su konkrečia investicija į infrastruktūrą susiję statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo) bei parengiamieji darbai, tokie kaip sklypo paruošimas, griovimas, kiti įrenginiai bei darbai, taip kaip numa-

tyta Lietuvos Respublikos [statybos įstatyme](#) (toliau – A veiklų grupės investicijos), pvz.: gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba, esamų pastatų modernizavimas, visų rūšių (kelių, geležinkelių, vandens, oro) transporto, vandentiekos, kanalizacijos, atliekų tvarkymo, atsinaujinančios energetikos (atsinaujinančius energijos išteklius (saulė, vėjas, vanduo) naudojančių jėgainių infrastruktūra, taip pat gamybinė ir kitų rūšių įranga (išskyrus IRT), pramoniniai įrengimai, technologinės linijos.

- B. Investicijos, skirtos transporto priemonių įsigijimui (transporto priemonės kategorija, kuro rūšis, paskirtis) (toliau – B veiklų grupės investicijos).
- C. Investicijos, skirtos informacijos ir ryšių technologijų veikloms įgyvendinti (ES standartus atitinkančios informacijos ir ryšių technologijos, įranga, (toliau – C veiklų grupės investicijos).
- D. Investicijos, skirtos „minkštom“ veikloms, tokioms, kaip konsultacijos, tyrimai, mokymai, metodikų ir kt. dokumentų rengimas ir t. t. (papildomai reikia įvertinti, ar ir kokia įranga, įgyvendinant šias veiklas, bus įsigyjama). Prie šių investicijų priskiriamos ir MTEP veiklos, kurioms įgyvendinti nereikia naudoti ar įsigyti medžiagų (pvz., cheminių preparatų ir pan.), technologinės įrangos, įrenginių ir t. t. (toliau – D veiklų grupės investicijos). MTEP veiklos, kurias įgyvendinant naudojamos medžiagos, technologinė įranga, įrenginiai ir t. t., priskirtinos A veiklų grupės investicijoms. Tais atvejais, kai įgyvendinant projektą sukuriama nauji produktai, rekomenduojama papildomai aprašyti ir įvertinti šių produktų galimą neigiamą poveikį visiems 6 aplinkos tikslams.

4 pav. Projektų veiklų grupavimas pagal investicijų pobūdį

Svarbu pažymėti, kad A, B, C ir D veiklų grupių investicijas gali planuoti įmonės ir organizacijos, nepriklausomai nuo sektoriaus, kuriame jos veikia. Šios investicijos taip pat turi atitikti finansavimo šaltinių reikalavimus (pvz., projekte numatoma statyti naują mokyklą, modernizuoti liginę ar ikimokyklinio ugdymo įstaigą panaudojant EGADP arba 2021–2027 m. IP lėšas).

2.2. Projekto veiklų apibrėžimas ir suskirstymas pagal NACE

Planuojamos veiklos susiejamos su NACE kodais¹

NACE kodai yra naudojami norint tiksliai identifikuoti veiklas ir priskirti joms atitinkamus reikalavimus, nurodytus Taksonomijos deleguotuose aktuose.

Taigi, siekiant užtikrinti, kad pagal kiekvieną aplinkos tikslą vertinamai tos pačios kategorijos ekonominei veiklai būtų taikomi tie patys reikalavimai, rekomenduojama planuojamas įgyvendinti projekto veiklas susieti su [NACE](#) kodais.

Projekto planuojamų veiklų susiejimas su NACE kodais suteiks aiškumo įmonėms ar organizacijoms, kadangi leis lengviau atpažinti konkrečiai veiklai Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus reikalavimus bei ES Taksonomijos deleguotuose aktuose nustatytus techninės analizės kriterijus. Kiekvienas NACE kodas atitinka tam tikrą veiklos rūšį, o tai padeda nustatyti, kurie aplinkosaugos kriterijai turi būti taikomi konkrečioms veikloms. Tai užtikrina, kad projektai bus vertinami pagal tinkamus teisės aktus, taip išvengiant galimų neatitikimų ir teisinės rizikos.

Siekiant užtikrinti, kad projekto veiklos nedarytų reikšmingos žalos aplinkos tikslams, šios veiklos turi būti įgyvendinamos laikantis ES Taksonomijos klimato ir aplinkos deleguotuose aktuose nustatytų reikalavimų.

Taksonomijos reglamento deleguotieji aktai nustato reikalavimus, suskirstytus pagal sektorius. Kiekviename iš 16 sektorių apibrėžtos veiklos, kurioms priskiriami NACE kodai ir techninės analizės kriterijai, užtikrinantys, kad šios veiklos nepadarys žalos aplinkai. Svarbu pažymėti, kad Taksonomija neapima visų veiklų, tačiau tai nereiškia, jog projektuose, kuriuose numatytos veiklos, nepaminėtos šiuose aktuose, neturėtų būti laikomasi tvarumo principų. Tokiu atveju, norint užtikrinti, kad projektas atitiktų RŽNP, jį įgyvendinant turi būti laikomasi kitų ES ir nacionalinių teisės aktų reikalavimų.

Siekiant palengvinti tokioms veikloms taikomų aplinkosauginių reikalavimų identifikavimą, rekomenduojama susieti sugrupuotas veiklas pagal investicijų pobūdį su NACE kodais (žr. Gairių 1 priedą).

2.3. Projektui įgyvendinti reikalingų leidimų ir kitų reikalavimų nustatymas

Siekiant, kad projektas atitiktų RŽNP, būtina išsiaiškinti, kokie savivaldybės ir (ar) valstybės išduodami leidimai bei kiti aktualūs reikalavimai taikytini konkrečiai projekte numatyti veiklai.

Tais atvejais, kai planuojamos A veiklų grupės investicijos, pirmiausia tikslinga įvertinti, ar reikalingi statybą leidžiantys dokumentai, statybos užbaigimą patvirtinantys dokumentai, taip pat, ar ir kokie konkrečiai veiklai vykdyti reikalingi valstybės ir (ar) savivaldybės institucijų sutikimai arba leidimai (pvz., sutikimas tiesti susisiekiimo komunikacijas, inžinerinius tinklus ir statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius valstybinėje žemėje; sutikimas statyti valstybinės reikšmės paviršiniuose vandens telkiniuose; leidimas gaminti elektros energiją ir kt.). Svarbu išsiaiškinti, kokie Lietuvos Respublikos [statybos techninių reglamentų](#), Lietuvos Respublikos statybų įstatymo bei jį detalizuojančių teisės aktų, taip pat konkretų sektorių (transporto, energetikos, aplinkos ir kt.) reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai taikytini planuojamai įgyvendinti veiklai.

Pavyzdžiui, kai įmonė ar organizacija siekia gauti finansavimą veiklai, kurią įgyvendinant bus statoma ar įrengiama saulės ir (ar) vėjo energiją naudojanti elektrinė, planuojant būtina atkreipti dėmesį į tai, kad Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas draudžia įrengti saulės šviesos

1 Nuo 2025 m. įsigalioja naujasis Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius ([EVRK 2.1 red.](#))

energijos elektrines ant pastatų, kurie yra kultūros paveldo objektai, stogų ir (ar) fasadų gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose. Leidimas statyti naują saulės šviesos energijos elektrinę, kurios galingumas > 100 kW, ir vėjo elektrines, kurių galingumas $\geq 0,5$ kW ir ≤ 10 kW, privalomas, jeigu naujas I grupės nesudėtingasis statinys statomas bent vienoje iš šių teritorijų: kultūros paveldo objekto teritorijoje ar jo apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje, kurortuose, Kuršių nerijoje; Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje (statant vėjo elektrines). Kiti atvejai, kada privaloma gauti statybą leidžiantį dokumentą statinio statybai, nurodyti statybos techniniame reglamente.²

Pavyzdžiui, kai projekte numatyta vykdyti kultūros paveldo objektų tvarkomuosius paveldosaugos darbus. Kultūros paveldo objektuose gali būti vykdomi tvarkomieji statybos darbai pagal Statybos įstatymą ir aplinkos ministro patvirtintus statybos techninius reglamentus bei tvarkomieji paveldosaugos darbai, kurie vykdomi pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą ir kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus. Taisyklėse nustatyta išlyga taikoma tais atvejais, kai projekte vykdomi tvarkomieji paveldosaugos darbai, apimantys kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių konservavimo, restauravimo ir remonto darbus.

Šią informaciją teikia savivaldybės, kurios teritorijoje planuojamos A veiklų grupės investicijos, administraciniai padaliniai, taip pat už konkretaus sektoriaus investicijas atsakingos ministerijos (Aplinkos, Energetikos, Susisiekimo ir kt.) bei kitos valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta **išduoti leidimus ir licencijas** (pavyzdžiui, [Valstybinė energetikos reguliavimo taryba](#) atsakinga už leidimų ir licencijų elektros energijos, dujų ir nefasutų naftos produktų prekybos šilumos ir vandens sektoriuose bei energetikos įrenginių įrengimo ir eksploatavimo atestatų išdavimą; [Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija](#) prie Aplinkos ministerijos atsakinga už statybą leidžiančių dokumentų išdavimą), **teikti išvadas** (pvz., [Aplinkos apsaugos agentūra, teisės aktų nustatyta tvarka](#), yra atsakinga už PAV vertinimo procedūrų vykdymą, Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimą) ir **kitus dokumentus** (pvz., pažymas, sertifikatus ir kt.), [Lietuvos transporto saugos administracija](#) yra atsakinga už transporto priemonių atitikties įvertinimą ir pažymų išdavimą).

Įmonė ar organizacija, norėdama patikrinti, ar konkrečiu atveju reikalingas leidimas naujo statinio statybai, statinio kapitaliniam/paprastajam remontui ar rekonstravimui, gali pasinaudoti [Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos](#) prie Aplinkos ministerijos interneto svetainėje pateikta informacija ir gauti asmeninę konsultaciją **telefonu**.

Tais atvejais, kai planuojama investuoti į technologinę (kai finansuojama A veiklų grupės investicija) bei informacijos ir ryšių technologijų įrangą (kai finansuojama C veiklų grupės investicija bei dalinai pagal poreikį D grupės investicija), būtina įsitikinti, kad visa įranga atitinka aukščiausius ES standartus ir turėti tai patvirtinančius dokumentus ([ES standartai](#), [CE ženkliniai](#), licencijos, sertifikatai, liudijimai ar kiti dokumentai, kuriais patvirtinama, kad darbai, prekės, paslaugos, procesai ar procedūros atitinka ES standartus). Daugiau apie standartus ir jų taikymą rasite [Lietuvos standartizacijos departamento interneto svetainėje](#) (pvz., ISO 14001 standartas nustato reikalavimus tam tikriems procesams, kurie turi būti taikomi siekiant užtikrinti aplinkosauginius aspektus).

2 STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“.

Siekiant įgyvendinti projektą, kuris darytų kuo mažesnę neigiamą poveikį aplinkai prekių, paslaugų ar darbų gyvavimo ciklo etapuose, **teisės aktų nustatyta tvarka**³ privalo būti vykdomi **žalieji pirkimai**. Vykdam žaliuosius pirkimus, į perkamų prekių ar paslaugų techninę specifikaciją turėtų būti įtraukti tokie **aplinkos apsaugos kriterijai**, kurie leistų užtikrinti, kad planuojamos įgyvendinti projekto veiklos nedarys reikšmingos žalos aplinkos tikslams (tai ypač aktualu, jeigu projekte numatoma vykdyti vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities pirkimus).

Tais atvejais, kai įmonė ar organizacija planuoja investicijas, viršijančias 1 mln. eurų (išskyrus (atėmus) investicijų sumai tenkantį pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį), vadovaujantis Investicijų projektų rengimo metodika, turi būti rengiamas investicijų projektas kartu su investicijų skaičiuokle.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad kai kuriems projektams, ypač priskiriamiems A veiklų grupės investicijoms, gali būti taikomos specialios tinkamumo finansuoti sąlygos. Projektams, kurių tikslas – diegti inovatyvius technologinius sprendimus padidintos aplinkosauginės rizikos sektoriuose (energetikos, transporto, statybos, aplinkos), turi būti atliekamas technologinis auditas, o projektams, kuriais diegiamos energinio efektyvumo priemonės – energinio efektyvumo auditas.

Jeigu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu, prieš įgyvendinant projektą privaloma atlikti PAV, projekto finansavimo sutartyje nustatyta tvarka pareiškėjas turi kvietime nurodytai administruojančiai institucijai arba už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakingai institucijai (ILTE) bei kitiems, finansavimą teikiančiams subjektams, pateikti PAV ataskaitą ir turėti Aplinkos apsaugos agentūros galiojantį teigiamą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių, arba išvadą, kad PAV neprivalomas.

Su klimatu susijusių rizikų vertinimui rekomenduojama naudoti šiuos oficialius Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenų šaltinius:

- <https://klimatokaita.lt/klimato-kaita/lietuvos-klimato-kaitos-prognozes-ir-scenarijai/>
- <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/oras/kiti-oro-uzterstumo-sklaidos-zemelapiai/>
- <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/upes-ezerai-ir-tvenkiniai/potvyniu-rizikos-valdymas/potvyniu-gresmes-ir-rizikos-zemelapiai/>

Kai planuojama ūkinė veikla yra susijusi su įsteigtomis ar potencialiomis „Natura 2000“ teritorijomis ar artima tokių teritorijų aplinka, rekomenduojama, kad pareiškėjas iki paraiškos pateikimo būtų atlikęs „Natura 2000“ teritorijų **reikšmingumo nustatymą**⁴ ir turėtų atsakingos institucijos Planų ar programų įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo išvadą (jei taikoma) arba pateikti pagrindimą, kodėl nurodytos procedūros netaikomos.

3 Vadovaujantis Vyriausybės nutarimu Nr. 1133 „Dėl Žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo“ vykdam visus pirkimus, išskyrus nutarime numatytas išimtis, turi būti taikomi aplinkos apsaugos kriterijai pagal aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymą Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdam žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatas..

Siekiant pagrįsti projekto atitikimą RŽNP rekomenduojama naudoti oficialaus ES Taksonomijos vedlio pagalba [EU Taxonomy Compass](#). Šis EK sukurtas įrankis padeda įmonėms ir organizacijoms patikrinti, kokius ES Taksonomijos Aplinkos ir Klimato deleguotuose aktuose nustatytus techninės analizės kriterijus turėtų atitikti konkreči veikla. Šio vedlio rezultatai parodo, kokius reikalavimus reikia išpildyti, siekiant, kad veikla būtų tvari aplinkos atžvilgiu, o juos išpildžius, pademonstruoti projekto svarų prisidėjimą prie vieno ar kelių aplinkos tikslų ir tuo pačiu reikšmingos žalos nedarymą kitų aplinkos tikslų atžvilgiu. Atliekamos kitos analizės, tyrimai, priklausomai nuo veiklos.

Klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimas

Pažymėtina, kad tais atvejais, kai projektas finansuojamas 2021–2027 m. IP lėšomis, vadovaujantis Bendrųjų nuostatų reglamento 73 straipsnio 2 dalies j) punktu, vadovaujančioji institucija privalo užtikrinti, kad investicijomis į infrastruktūrą, kurių numatoma trukmė yra ne mažesnė kaip 5 metai, būtų didinamas atsparumas klimato kaitai. Todėl, vertinant projekto poveikį su klimato kaita susijusiems aplinkos tikslams (klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie klimato kaitos), dideliems infrastruktūros projektams gali reikėti atlikti klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimą (angl. climate proofing). Projektai vertinami PAFT nustatyta tvarka.

Siekiant išvengti perteklinės administracinės naštos, klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimas turėtų būti atliekamas tik daugiau kaip 1 mln. vertės 2021–2027 m. ES fondų IP lėšomis finansuojamiems infrastruktūros projektams. Infrastruktūros⁵ sąvoką šiame kontekste reikėtų suprasti kaip pastatus, inžinerinius tinklus ir kitas konstrukcines sistemas, kurioms statyti reikalingas statybos leidimas.

Remiantis 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninėmis gairėmis⁶, projekto vertinimas turi būti atskirai atliekamas klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos srityse ir apimti du etapus – tikrinimą ir išsamią analizę (tikrinimo etape nustatomas poreikis atlikti išsamią analizę).

Atliekant projekto poveikio klimato neutralumui išsamią analizę (klimato kaitos švelninimo sritis), pinigine išmetamo ŠESD kiekio vertė turi būti integruota į projekto sąnaudų ir naudos analizę bei pagrįstas projekto suderinamumas su Nacionaliniame energetikos ir klimato srities 2021–2030 m. plane nustatytais ŠESD kiekio mažinimo tikslais 2030 ir 2050 m. Projekto atsparumo klimato kaitai išsamioje analizėje (prisitaikymo prie klimato kaitos sritis) turi būti atliktas su klimatu susijusios rizikos vertinimas, parengtas prisitaikymo priemonių planas, įvertintas stebėsenos ir tolesnių veiksmų poreikis.

Kadangi PAV apimtyje vertinami ir kai kurie su klimatu susiję aspektai, tiems projektams, kuriems atliekamas PAV, klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimo procesas turėtų būti

4 „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymas atliekamas, vadovaujantis Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255, nuostatomis.

5 Detalus infrastruktūros sąrašas pateikiamas Komisijos pranešime – 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninės gairės (2021/C 373/01). <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>

6 Komisijos pranešimas – 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninės gairės (2021/C 373/01). <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>.

paprastesnis. Pavyzdžiui, PAV pilnai apima projekto klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo pritaikymo prie klimato kaitos srityje vertinimą, todėl pareiškėjui nereikės atlikti jokių papildomų veiksmų. Be to, PAV apimtyje turi būti apskaičiuoti projekto tiesioginiai ir netiesioginiai ŠESD išmetimai, todėl atliekant, klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimą, nereikėtų jų skaičiuoti pakartotinai. (2 lentelė)

Klimato kaitos švelninimas

Paaškinimai	Reikalingi pateikti dokumentai
Tikrinimas <p>Kai projektas įtrauktas į 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninių gairių⁷ 2 lentelėje pateiktą projektų kategorijų sąrašą, o su juo susijęs išmetamas absoliutusias ir (arba) santykinis ŠESD kiekis (teigiamas arba neigiamas) yra daugiau kaip 20 000 tonų CO₂ ekvivalento per metus⁸, vadovaujantis 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninėmis gairėmis, kitame etape privaloma atlikti projekto poveikio klimato neutralumui išsamią analizę.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Pagrindimas, kodėl neatliekama projekto poveikio klimato neutralumui išsami analizė (kai projektas neįtrauktas į Gairių 2 lentelėje pateiktą projektų kategorijų sąrašą arba į minėtą sąrašą įtrauktas, tačiau su juo susijęs išmetamas ŠESD kiekis neviršija 20 000 tonų CO₂ ekvivalento per metus).

7 Komisijos pranešimas – 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninės gairės (2021/C 373/01). <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>

8 Siūloma remtis PAV ataskaitoje nustatytu ŠESD kiekiu arba apskaičiuoti ŠESD kiekį naudojantis Europos investicinio banko projektų anglies dioksido pėdsako nustatymo metodikomis. <https://www.eib.org/en/publications/20220215-eib-project-carbon-footprint-methodologies>

Išsami analizė

Kai projektui atliekamas PAV ir jo apimtyje yra įvertinamas tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamas ŠESD kiekis iš planuojamos ūkinės veiklos taršos šaltinių, atliekant projekto poveikio klimato neutralumui išsamią analizę papildomai turi būti:

1. įvertinta pinigine išmetamo ŠESD kiekio vertė remiantis Gairių 6 lentelėje nurodytomis metinėmis šesėlinėmis anglies dioksido kainomis;
2. pinigine išmetamo ŠESD kiekio vertė integruota į projekto sąnaudų ir naudos analizę⁹;
3. pagrįstas projekto suderinamumas su Nacionaliniame energetikos ir klimato srities 2021-2030 m. plane¹⁰ nustatytais ŠESD kiekio mažinimo tikslais 2030 ir 2050 m.

Kai projektui neatliekamas PAV, pirmiausia įvertinamas projekto išmetamas ŠESD kiekis (projekto poveikio klimato neutralumui išsami analizė atliekama pilna apimtimi).

arba

2. Projekto poveikio klimato neutralumui išsamos analizės išvada.

Prisitaikymas prie klimato kaitos

Paaškinimai

Tikrinimas

Kai atlikus projekto jautrumo klimato kaitai, klimato kaitos poveikio rizikos ir pažeidžiamumo dėl klimato kaitos analizę nustatoma reikšmingų su klimatu susijusių rizikų¹¹, vadovaujantis Gairėmis, kitame etape privaloma atlikti projekto atsparumo klimato kaitai išsamią analizę.

Reikalingi pateikti dokumentai

1. Pagrindimas, kodėl neatliekama projekto poveikio klimato neutralumui išsami analizė (kai projektas neįtrauktas į Gairių 2 lentelėje pateiktą projektų kategorijų sąrašą arba į minėtą sąrašą įtrauktas, tačiau su juo susijęs išmetamas ŠESD kiekis neviršija 20 000 tonų CO₂ ekvivalento per metus).

9 Viešojo sektoriaus investicijų į infrastruktūrą atveju, sąnaudų ir naudos analizė atliekama investicijų projekto apimtyje, vadovaujantis Investicijų projektų rengimo metodika. https://cpva.lt/dokumentai?_sft_dokumentu-kategorija=metodine-pagalba (žr. aktualią redakciją)

10 Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas 2021-2030 m. (NEKSVP) <https://enmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-3/neksvp-atnaujinimas/>

11 Projekto jautrumo klimato kaitai, klimato kaitos poveikio rizikos ir pažeidžiamumo dėl klimato kaitos analizėje rekomenduojama remtis Lietuvos klimato kaitos prognozėmis ir scenarijais. <https://klimatokaita.lt/klimato-kaita/lietuvos-klimato-kaitos-prognozes-ir-scenarijai/>

Išsami analizė

Remiantis tikrinimo etapo rezultatais, t. y., nu-
stačius pagrindines klimato kaitos keliamas
grėsmes, ir jei projektui neatliekamas PAV,
atliekama projekto atsparumo klimato kaitai iš-
sami analizė, kuri apima:

1. su klimatu susijusios rizikos vertinimą, įskai-
tant tikimybių ir poveikio analizę;
2. prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių
planą;
3. patikrinimą, ar projektas dera su Naciona-
liniu prisitaikymo prie klimato kaitos planu
2024–2030 m¹²;
4. reguliarios stebėsenos ir tolesnių veiksmų,
susijusių su svarbiomis prielaidomis dėl bū-
simos klimato kaitos, apimties ir poreikio
įvertinimą.

Kai projektui atliekamas PAV, laikoma, kad PAV
pilnai apima projekto klimatosauginio tinkamu-
mo prisitaikymo prie klimato kaitos srityje ver-
tinimą. Tikrinimas ir išsami analizė neatliekami,
dokumentai neteikiami.

arba

2. Projekto atsparumo klimato kaitai išsamios
analizės išvada.

2 lentelė. Rekomenduojamas klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimo procesas

Pažymėtina, kad atsakingos ministerijos turėtų detalizuoti RŽNP reikalavimus, juos papildydamos trūkstamomis nuostatomis, pvz., įtraukdamos konkrečius nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių konkrečios ekonominės veiklos įgyvendinimą, punktus, išimtis ir kt. Tais atvejais, kai planuojamos įgyvendinti projekto veiklos yra siauresnės negu atlikto nacionalinio RŽNP vertinimo aprėptis, atsakingos ministerijos, jungtinius projektus įgyvendinančios institucijos bei ILTE ir finansų įstaigos, kurios investuoja ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, gali nustatyti siauresnį reikalavimų sąrašą, tai nurodant PFSA/Regioninių gairių ar Finansinės priemonės prieduose (projekto atitikčiai RŽNP vertinimo anketose). Tais atvejais, kai projekto veiklos atitinka finansavimo šaltinio reikalavimus, bet nacionalinis RŽNP vertinimas pilnai neatspindi konkrečių projekto veiklų atitikimo RŽNP, atsakinga ministerija, suderinusi su administruojančiąja institucija, taip pat finansinę priemonę administruojančioji institucija gali nustatyti papildomus reikalavimus ir paprašyti pareiškėjo juos išpildyti bei pateikti papildomą pagrindimą kartu su projekto paraiška.

12 Nacionalinis prisitaikymo prie klimato kaitos planas 2024–2030 m. (NEKSVP 5 priedas) <https://enmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-3/neksvp-atnaujinimas/>

3. Ką turi padaryti pareiškėjas, siekiantis gauti finansavimą?

ES fondų lėšomis gali būti finansuojami tiek startuoliai, tiek ir brandūs verslai bei idėjos tiek privačiame, tiek ir viešajame sektoriuose. Informaciją apie skelbiamus kvietimus ir galimybes projektui gauti EGADP ir 2021-2027 IP lėšas galima rasti esinvesticijos.lt, taip pat jungtinius projektus administruojančių institucijų bei ILTE ir kitų finansų įstaigų, investuojančių ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones, interneto svetainėse. Priklausomai nuo to, ar pareiškėjas turi tik naują projekto idėją, ar jis jau yra išgryninęs planuojamas įgyvendinti veiklas ir turi pasirengęs planą, kaip pasiekti užsibrėžtus tikslus, skiriasi žingsniai, siekiant gauti finansavimą, o kartu ir veiksmai, siekiant užtikrinti, kad projektas nedarys reikšmingos žalos aplinkai (4 pav.).

Pažymėtina, kad įmonė ar organizacija, siekianti gauti finansavimą projektui, kuris būtų įvertintas kaip atitinkantis RŽNP, pirmiausia turi detaliai susiplanuoti veiklas, išgryninant jų tikslą, numatant visus veiklų įgyvendinimo etapus, procesus (veiksmus) bei planuojamas įsigyti prekes ir paslaugas. Ši informacija turės būti pateikiama investicijų projekte (kai teisės aktų nustatyta tvarka yra privaloma rengti investicijų projektą) arba verslo plane (kai investicijų projektas nerengiamas) kartu su užpildyta projekto paraiška ir pagrindžiančiais dokumentais subjektams, teikiančiams finansavimą (dotacijų atveju – PAFT nurodytoms administruojančioms institucijoms, o finansinių priemonių atveju – ILTE ar kitai finansų įstaigai).

NETURI PROJEKTO IDĖJOS	TURI PROJEKTO IDĖJĄ
1. Projekto veiklų išgryninimas ir grupavimas	1. Kvietimo dokumentų analizė, pagrindžiančių dokumentų pagal kvietime nurodytą sąrašą surinkimas
2. Projekto veikloms aktualių reikalavimų identifikavimas	2. Paraiškos pateikimas
3. Kvietimo dokumentų analizė, pagrindžiančių dokumentų pagal kvietime nurodytą sąrašą surinkimas	3. Finansavimo sutarties pasirašymas ir projekto įgyvendinimas laikantis RŽNP reikalavimų
4. Paraiškos pateikimas	4. Dokumentų, patvirtinančių RŽNP laikymąsi, kaupimas
5. Finansavimo sutarties pasirašymas ir projekto įgyvendinimas, laikantis RŽNP reikalavimų	
6. Dokumentų, patvirtinančių RŽNP laikymąsi, kaupimas	

5 pav. Pareiškėjo žingsniai užtikrinant projekto atitiktį RŽNP

Įmonė ar organizacija, išgryninusi konkrečias projekto veiklas, kurioms siekia gauti finansavimą, bei identifikavusi šioms veikloms įgyvendinti reikalingus leidimus, pažymas, sertifikatus ir kitus dokumentus, gali ieškoti konkrečių finansavimo šaltinių, taip pat subjektų, teikiančių finansavimą (bankai, finansavimo tarpininkai ir kt.), domėtis paskelbtais kvietimais finansuoti planuojamas įgyvendinti veiklas.

Tos įmonės ar organizacijos, kurios siekia gauti finansavimą brandžiam (atlikti visi parengiamieji veiksmai nuo idėjos iki investicinio projekto, verslo plano ar alternatyvų parinkimo ir pan., tuo pačiu, aiškiai žinant projektui taikomus RŽNP reikalavimus) projektui, pradeda procesą nuo konkretaus kvietimo dokumentų analizės.

Kvietimo dokumentų analizė

Susipažinęs su finansavimo galimybėmis ir reikalavimais konkrečios veiklos įgyvendinimui kvietimų skiltyje, skelbiamoje interneto svetainėje esinvesticijos.lt ar administruojančių institucijų, jungtines priemones įgyvendinančių institucijų, taip pat ILTE ir kitų finansų įstaigų, investuojančių ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones (bankų, kt. finansų įstaigų), interneto svetainėse, pareiškėjas pirmiausia turi įvertinti, ar ir kaip projekte numatytos veiklos atitinka kvietimo dokumentuose nustatytas sąlygas:

- planuojamos įgyvendinti projekto veiklos atitinka konkrečiame kvietime nurodytas finansuojamas projektų veiklas bei kitus nustatytus reikalavimus (pvz., išlaidų tinkamumo, projekto bendruosius, specialiuosius ir prioritetinius atrankos kriterijus ir t.t.);
- planuojamos projekto veiklos atitinka Horizontaliųjų principų, tame tarpe ir reikšmingos žalos nedarymo principo, bei kitus reikalavimus.

Kaip minėta, RŽNP reikalavimai projektams yra pateikti PFSA/Regioninių gairių/Finansinės priemonės apraše ir prieduose. Pareiškėjas turi išsamiai išanalizuoti šiuose dokumentuose nurodytus detalius RŽNP reikalavimus. Tuo tikslu turi:

- įsitikinti, ar projekto veiklos nepatenka į netinkamų finansuoti veiklų sąrašus. Apribojimai veikloms yra nustatyti finansavimo šaltinį reglamentuojančiuose teisės aktuose, PAFT, ES Taksonomijos reglamente, Aplinkos ir Klimato deleguotuose aktuose ir kt.);
- įsitikinti, kad projekto veiklos atitinka nustatytus RŽNP reikalavimus. Tuo tikslu rekomenduojama vadovautis Gairių 2 skyriuje pateikta informacija.

Pagrindžiančių dokumentų sąrašo parengimas ir paraiškos teikimas

Skirtingoms veiklų grupėms pagrindžiančių dokumentų sąrašas gali skirtis. Visais atvejais pareiškėjas kartu su projekto paraiška administruojančioms institucijoms arba už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakingai institucijai ILTE bei kitiems finansavimą teikiantiems subjektams privalo pateikti PFSA/Regioninių gairių/Finansinės priemonės aprašyme ir jo prieduose nurodytus dokumentus. Projekto vykdytojas yra atsakingas už tai, kad projektas nedarytų reikšmingos žalos nei vienam iš šešių aplinkos tikslų tiek projekto įgyvendinimo metu, tiek ir jo tęstinumo laikotarpiu, todėl svarbu, kad projekto vykdytojas pirmiausia pateiktų deklaraciją, taip patvirtindamas savo įsipareigojimus laikytis RŽNP reikalavimų. Siekiant palengvinti projekto RŽNP vertinimo procesą, rekomenduojama deklaracijos pavyzdinė forma pateikiama Gairių 2 priede. Šioje deklaracijoje yra nurodyti RŽNP reikalavimai konkrečiam projektui pagal kiekvieną aplinkos tikslą bei nurodyti konkretūs dokumentai, kuriuos pareiškėjas turės pateikti, siekdamas pagrįsti

projekto atitiktį RŽNP. Atkreiptinas dėmesys, kad šios deklaracijos formos pagrindu parengta pavyzdinė projekto atitikties RŽNP vertinimui skirta klausimyno forma.

Užpildęs paraišką ir surinkęs PFSA/Regioninėse gairėse ir (arba) Finansinės priemonės apraše ir jo prieduose nurodytus dokumentus, pareiškėjas pateikia (kvietime nurodyta tvarka) paraišką bei laukia informacijos dėl jos įvertinimo.

Pareiškėjas, pasirašydamas deklaraciją, kad jo projektas nedarys reikšmingos žalos aplinkai, įsipareigoja paraiškų vertintojams paprašius, pateikti papildomus dokumentus ir (ar) paaiškinimus.

3 lentelė. Pagrindžiančių dokumentų pavyzdinis sąrašas pagal veiklų grupes

A veiklų grupės	B ir C veiklų grupės	D veiklų grupės
Pareiškėjo deklaracija, kuria patvirtinama, kad projektas nedarys reikšmingos žalos nei vienam iš 6 aplinkos tikslų		Pagrindžiantys dokumentai neteikiami, nes projektas dėl savo pobūdžio nedaro neigiamo poveikio nė vienam iš 6 aplinkos tikslų
Valstybinių ir (arba) savivaldybės atitinkamų institucijų išduotos pažymos, leidimai		
Investicijų projektas (investicijoms virš 1 mln. eurų) arba verslo planas (jeigu nerengiamas investicijų projektas)		
Pirkimo dokumentai, techninės specifikacijos, sutartys su prekių ar paslaugų tiekėjais		
Nustačius neigiamo poveikio aplinkai riziką, turi būti pateikiami priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) projekto galimas neigiamas poveikis, planas arba patvirtinimas, kad tokios priemonės jau yra įgyvendintos		
Projektavimo dokumentai, techninis projektas	Įrangos ir transporto priemonių aprašymai	
Statybą leidžiantys dokumentai, statybos užbaigimo dokumentai (kai tai yra privaloma pagal galiojančius teisės aktus)		
PAV ataskaita (kai tai yra privaloma pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą)		
Klimatosauginio tinkamumo užtikrinimą įrodantys dokumentai (taikoma 2021–2027 m. IP)		
Statybinių atliekų tvarkymo planas		
Sertifikatai, licencijos, patvirtinantys, kad projekte planuojama įsigyti įranga, įrenginiai atitinka ES arba tarptautinius standartus (pvz., ISO)		
Kiti dokumentai (pažymos, aktai ir pan.)		

Teigiamai įvertinus paraišką, administruojančios institucijos (subsidijų ir regioninių priemonių atveju) arba ILTE ir kitos finansų įstaigos (finansinių priemonių atveju) inicijuoja projekto finansavimo sutarties pasirašymą. Atkreiptinas dėmesys, kad RŽNP reikalavimai gali būti keliami į finansavimo sutartį bei numatyti jų vykdymo stebėsenos ir kontrolės mechanizmai. Atkreiptinas dėmesys, kad RŽNP reikalavimus projektas turi atitikti viso projekto įgyvendinimo metu ir jam pasibaigus. Už šių reikalavimų nesilaikymą gali būti numatytos sankcijos (taip pat ir finansinės).

4. Kokius veiksmus turi atlikti subjektas, teikiantis finansavimą

Siekiant, kad EGADP, 2021–2027 m. IP lėšomis finansuojami projektai nedarytų reikšmingos žalos aplinkai, labai svarbus vaidmuo tenka už šių investicijų planavimą atsakingoms ministerijoms, įgyvendinančioms institucijoms, finansines priemones administruojančioms institucijoms (ILTE ir kitoms finansų įstaigoms). Nuo to, kaip bus suplanuotos priemonės, kokie joms bus nustatyti aplinkosauginiai reikalavimai, ar ir kaip bus reglamentuotas projektų RŽNP vertinimas nacionaliniuose teisės aktuose bei ar ir kokie bus numatyti RŽNP reikalavimų įgyvendinimo po projekto pabaigos stebėsenos mechanizmai, priklausys ne tik projektų finansinė sėkmė, bet ir tvarios ekonomikos Lietuvoje plėtra.

Norint, kad projektai atitiktų RŽNP, administruojančiosios institucijos (Inovacijų agentūra, CPVA), kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (pvz., APVA, ESFA), už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakinga institucija ILTE bei finansavimą teikiantys finansų rinkos dalyviai (bankai ir kt.) turi atlikti šiuos veiksmus:

4.1. Nustatyti aiškius RŽNP reikalavimus planavimo dokumentuose

Norint užtikrinti, kad projektai atitiktų RŽNP reikalavimus, būtina nustatyti šiuos reikalavimus planavimo dokumentuose, tokiuose kaip PFSA, Regioninės gairės ar Finansinių priemonių aprašai. Kadangi nacionaliniai RŽNP vertinimai buvo atlikti programiniu lygmeniu, rekomenduojama perkelti šiuose vertinimuose pateiktą informaciją apie atitiktį RŽNP ir susijusius reikalavimus į projektų planavimo dokumentus. Siekiant užtikrinti reikalavimų aiškumą, rekomenduojama išsamiau paaiškinti perkeliamus RŽNP reikalavimus, pateikiant konkrečias nuorodas į nacionalinius teisės aktus. Jei trūksta informacijos, ją svarbu papildyti. Tokiu būdu projekto reikalavimai taps aiškesni ir geriau atspindės konkretaus sektoriaus ar veiklos ypatumus, užtikrinant, kad projektai tikrai bus įgyvendinami laikantis RŽNP.

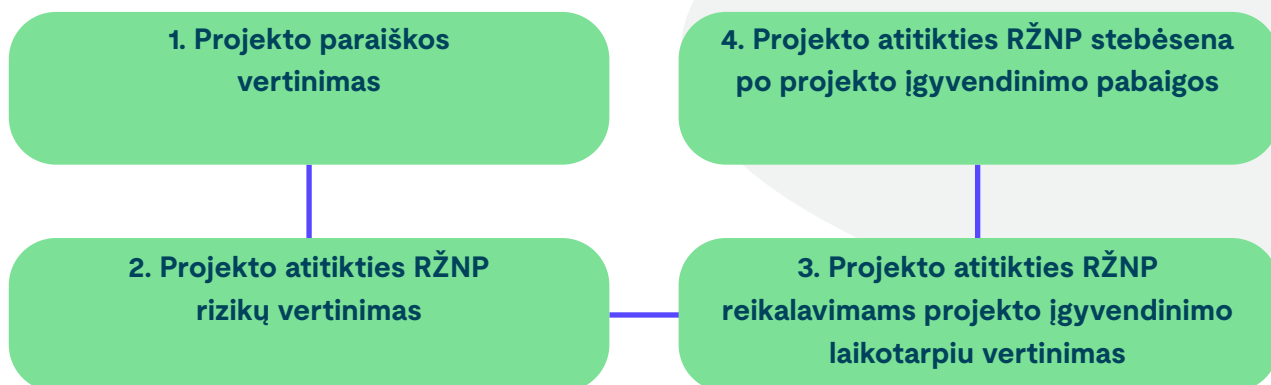
Atkreiptinas dėmesys, kad tais atvejais, kai pagal vieną PFSA/Regionines gaires/Finansinės priemonės aprašą numatoma finansuoti daug ir skirtingų ekonominių veiklų, rekomenduojama aprašuose, jeigu yra galimybė, pateikti nuorodas į nacionalinius teisės aktus ir ES reikalavimus, kurie yra aktualūs konkrečioms veikloms.

Kaip vieni pagrindinių reikalavimų, pagrindžiančių projekto atitiktį RŽNP, laikytini Taksonomijos deleguotuose aktuose konkrečioms veikloms nustatyti techninės analizės kriterijai, kurių išpildymas užtikrina, kad projektas nedarys reikšmingos žalos nei vienam iš šešių aplinkos tikslų. Pastebėtina, kad Taksonomija apima 16 sektorių ir dalį ekonominių veiklų. Taigi, ne visoms veikloms yra nustatyti techninės analizės kriterijai. Todėl, norint pagrįsti, kad tokios veiklos nedaro reikšmingos žalos aplinkos tikslams, rekomenduojama pagrindimui pasitelkti kitus ES ir nacionalinius teisės aktus, trečiųjų šalių atliktus vertinimus, analizes ir t. t.

EGADP ir 2021–2027 IP projektus planuoja skirtingos atsakingos ministerijos, administruoja kitos institucijos, skiriasi projektų įgyvendinimo būdas. Siekiant, kad tokias pačias ar panašias veiklas įgyvendinantiems projektams būtų taikomi tokie patys RŽNP reikalavimai, o projektų vykdytojų prašoma pateikti tokius pačius dokumentus, būtina stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą bei derinti tarpusavyje RŽNP vertinimo aspektus.

4.2. Parengti projektų atitikties RŽNP vertinimui skirtus procesus

Administruojančiosios institucijos (Inovacijų agentūra, CPVA), kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (pvz., APVA, ESFA) už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakinga institucija ILTE bei finansavimą teikiantys finansų rinkos dalyviai (bankai ir kt.) privalo įsitikinti, kad planuojamas įgyvendinti projektas nedarys reikšmingos žalos nei vienam iš 6 aplinkos tikslų projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir jam pasibaigus. Procesas apima šiuos žingsnius:

6 pav. RŽNP vertinimo žingsniai finansavimą teikiantiems subjektams

Projekto paraiškos vertinimo dokumentacijos parengimas

Administruojančiosios institucijos (Inovacijų agentūra, CPVA), kitos institucijos, įgyvendinančios jungtinius projektus (pvz., APVA, ESFA), už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakinga institucija ILTE bei finansų įstaigos, kurios investuoja ES fondų lėšas per konkrečias finansines priemones (bankai ir kt.), vadovaudamiesi savo įstaigose nustatyta tvarka, turi pasirengti klausimynus, skirtus įvertinti kiekvieno atskiro projekto atitiktį RŽNP. Gairių 3 priede pateikti pavyzdiniai klausimai. Jų pagrindu rekomenduojama kiekvienai projektus vertinančiai institucijai pasirengti atskirus, konkrečiai priemonei taikomus klausimynus.

Projekto paraiškos vertinimas

Subjektai, teikiantys finansavimą, gavę paraišką, privalo įvertinti, ar ir kaip planuojamas įgyvendinti projektas atitiks RŽNP reikalavimus. Pirmiausia įsitikinama, kad projekte, kuriame siekiama gauti finansavimą, numatytos veiklos, tikslai, siekiami rodikliai atitinka informaciją, nurodyta konkrečiuose PFSA/Regioninėse gairėse/Finansinės priemonės apraše. Klausimyno pagalba vertintojai turi įsitikinti, kad išpildyti visi konkrečiam projektui nustatyti RŽNP reikalavimai, projekto vykdytojas pateikė visus tai pagrindžiančius dokumentus.

Vertinant paraišką, atkreiptinas dėmesys į intervencinių rūšių kodus, nurodytus atitinkamai Bendrųjų nuostatų reglamento **1 priede** ir EGADP reglamento **6 priede**. Kartu su intervencinių rūšių kodais yra nurodyta, kokia apimtimi konkreti veikla turi siekti su klimato kaita arba su aplinka susijusių tikslų. Vertinimas yra trijų lygių, kai 0% – veikla nesiekia šių tikslų, 40%, kai veikla iš dalies siekia šių tikslų ir 100%, kai veikla tiesiogiai prisideda prie šių tikslų. Pvz., jeigu projekto investicijos gali būti priskiriamos 040 kodui, reiškia, kad toks projektas atitinkamai 100% ir 40% sieks su klimato kaita ir aplinka susijusių tikslų, kas savo ruožtu pagrindžia, kad tokio projekto veiklos nedarys reikšmingos žalos nė vienam iš 6 aplinkos tikslų, o atitinkamai 100% arba 40% šio projekto išlaidų gali būti priskirtos žaliajam projekto vykdytojo portfeliui bei deklaruotos EK kaip šalies žaliosios investicijos. Visgi, finansų įstaigos, teikiančios finansavimą tokiam projektui, prieš priskirdamos jo išlaidas finansuotojo žaliajam turtui, iš pradžių vertina, ar ir kaip projektas atitinka ES Taksonomijos reglamento Aplinkos ir Klimato deleguotuosiuose aktuose nustatytus techninės analizės kriterijus.

	MVĮ arba didelių įmonių efektyvus energijos vartojimas ir jose		
040	vykdomi parodomieji projektai, taip pat pagalbinės priemonės, atitinkančios energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	100 %	40 %

Nustačius, kad projektas atitinka finansavimo šaltinių reikalavimus ir neprieštarauja 2021–2027 m. IP ir EGADP reglamentuojantiems teisės aktams, vertinama projekto atitiktis RŽNP:

- įvertinama, ar su paraiška pateikta projekto vykdytojo deklaracija;
- įvertinama, ar su paraiška pateikti visi projekto atitiktį RŽNP pagrindžiantys dokumentai. Pažymėtina, kad pagrindžiantys dokumentai gali būti teikiami skirtingu projekto įgyvendinimo metu. Priklausomai nuo projekto tikslo, planuojamų rezultatų ir pan. pagrindžiančių dokumentų pateikimo momentas nurodomas projekto atitikties RŽNP anketos pagrindinio dalyje;
- analizuojami su paraiška arba kitu projekto finansavimo (paskolos) sutartyje nustatytu momentu pareiškėjo pateikti pagrindžiantys dokumentai:
 - ◇ projekto vykdytojo deklaracija, kad projektas nedarys reikšmingos žalos nei vienam iš šešių aplinkos tikslų;
 - ◇ įrangos, technologinių įrenginių, gamybinių įrenginių techninė specifikacija arba kiti dokumentai, kuriuose pateikiama informacija apie atitikimą ES standartams/reikalavimams. Techninėje specifikacijoje nurodytas privalomas reikalavimas atitikti ES standartus padeda užtikrinti, kad projekto metu įsigyta įranga, technologiniai įrenginiai atitiks aplinkosauginius reikalavimus ir nedarys reikšmingos žalos nė vienam iš 6 aplinkos tikslų. Taikoma *A, B, C veiklų grupių investicijoms*;

- ◇ atliktas PAV (jei taikoma pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą). Jei PAV metu buvo identifikuotas tikėtinas neigiamas poveikis aplinkai, turi būti pateiktas priemonių, kuriomis tas poveikis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas), planas arba patvirtinimas, kad toks planas yra įgyvendintas. Visais atvejais, kai atliekamas PAV, yra nustatomos pagrindinės aplinkosauginės rizikos ir nurodomos tikėtinos žalos aplinkai švelninimo (mažinimo, kompensavimo) priemonės, apimančios visus 6 aplinkos tikslus. *Taikoma A veiklų grupės investicijoms;*
- ◇ atliktas klimatosauginio tinkamumo užtikinimo vertinimas. *Taikoma A veiklų grupės investicijoms, atitinkančioms tam tikras sąlygas;*
- ◇ įrangos, technologinių įrenginių įsigijimo dokumentai (perdavimo – priėmimo aktai, sąskaitos faktūros, pirkimo – pardavimo, įsigijimo sutartys ir kt.). *Taikoma A, B, C veiklų grupių investicijoms;*
- ◇ inžinerinių statinių montavimo darbų užbaigimą pagrindžiantys dokumentai. Šio tipo dokumentus išduoda savivaldybės ir valstybės institucijos teisės aktų nustatyta tvarka, užtikrinant, kad dokumentai būtų išduoti tik tais atvejais, kai visų darbų atlikimo metu buvo laikomasi nacionalinių teisės aktų, į kuriuos yra perkeltos ES direktyvos ir reglamentai, kurių reikalavimais grindžiama atitiktis RŽNP reikalavimams. *Taikoma, A veiklų grupės investicijoms;*
- ◇ įrangos, technologinių įrenginių, inžinerinių statinių sertifikatai, licencijos. Šio tipo dokumentus išduoda savivaldybės, valstybės ir kitos akredituotos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka, užtikrinant ES lygiu nustatytų standartų laikymąsi, taigi ir atitiktį RŽNP. *Taikoma A, B, C veiklų grupių investicijoms;*
- ◇ statybą leidžiantys dokumentai (statybos leidimas). Statybą leidžiančius dokumentus išduoda savivaldybės ir valstybės institucijos, užtikrinant, kad projektas parengtas vadovaujantis galiojančiais Statybos techniniais reglamentais ir kitais teisės aktais, į kuriuos perkeltos ES direktyvos ir reglamentai, kurių reikalavimais grindžiama atitiktis RŽNP. *Taikoma A veiklų grupės investicijoms;*
- ◇ statinio įregistravimo Registrų centre išrašas (jei taikoma). Statybos užbaigimą patvirtinančius dokumentus išduoda savivaldybės ir valstybės institucijos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta užtikrinti, kad dokumentai būtų išduoti tik tais atvejais, kai įsitikinama, kad projektas įgyvendintas vadovaujantis galiojančiais Statybos techniniais reglamentais ir kitais teisės aktais, į kuriuos perkeltos ES direktyvos ir reglamentai, kurių reikalavimais grindžiama RŽNP atitiktis. *Taikoma, A veiklų grupės investicijoms;*
- ◇ valstybinių ir (arba) savivaldybės institucijų išduotos pažymos, leidimai vykdyti veiklą (kai tai yra privaloma konkrečiai veiklai pagal galiojančius teisės aktus). *Taikoma, A, B, C veiklų grupių investicijoms;*
- ◇ parengtas atliekų tvarkymo planas (kai tai yra taikoma konkrečiai veiklai pagal galiojančius teisės aktus). Informacija skirta įsitikinti, kad projekto veiklos nedarys žalos konkrečiai žiedinės ekonomikos, įskaitant atliekų prevenciją ir perdirbimą, aplinkos tikslui. *Taikoma, A veiklų grupės investicijoms;*

- ◇ projekto vykdytojo patvirtinimas, kad įgyvendinant veiklą, nebus gaminamos, pateikiamos rinkai ar naudojamos draudžiamos medžiagos. *Taikoma A veiklų grupės investicijoms;*
- ◇ gynybos ir saugumo pramonės veiklai reikalingi papildomi leidimai ir (ar) pažymos tiek, kiek tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo ir kitų nacionalinio saugumo sistemos veikimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatoms. *Taikoma A, B, C veiklų grupių investicijoms;*
- ◇ kiti papildomi dokumentai (sutartys su tiekėjais, pažymos ir kt.), skirti projekto atitikčiai RŽNP pagrįsti. *Taikoma A, B, C veiklų grupių investicijoms.*

Vertinant paraišką, svarbu nustatyti, ar ir kaip projekto vykdytojas laikysis projekto atitikties RŽNP anketoje prie kiekvieno aplinkos tikslo nurodytų įsipareigojimų. Tuo tikslu, subjektai, teikiantys finansavimą, gali paprašyti projekto vykdytojo pateikti laisvos formos pagrindimą, kad projektas buvo įgyvendintas laikantis visų reikalavimų. Taip pat svarbu įsitikinti, kad jau yra pateikti arba finansavimo/paskolos sutartyje nustatytu laiku bus pateikti visi nurodyti dokumentai ir jeigu kyla neaiškumų, projekto vykdytojas turėtų pateikti papildomus pagrindimus.

Atkreiptinas dėmesys, kad D veiklų grupės investicijos (kai planuojama investuoti į švietimo, socialines, mokymo, konsultacines ir kitas minkštąsias veiklas) dėl savo pobūdžio neturi tikėtinu tiesioginio ir netiesioginio reikšmingo neigiamo poveikio visiems šešiams aplinkos tikslams ir todėl tokie projektai laikomi atitinkančiais RŽNP. Tokių projektų vertinimas gali apsiriboti administruojančios institucijos pagal vidaus tvarkos taisykles parengtos projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimo anketos užpildymu, pažymint, kad konkrečiu atveju pagrindžiantys dokumentai neteikiami. Siekiant aiškumo subjektui, teikiančiam finansavimą, kartu su šiuo teiginiu rekomenduojama pateikti trumpą projekto aprašymą.

Kai projektas finansuojamas kelių šaltinių lėšomis, atitikimą RŽNP turi užtikrinti visi finansavimą teikiantys subjektai. Siekiant išvengti administracinės naštos didinimo, tais atvejais, kai projekto veiklos, kurioms prašomas finansavimas, jau buvo įvertintos ankstesnio finansavimo teikiančio subjekto, pakartotinai tų pačių veiklų atitikties RŽNP vertinimas neatliekamas. Pvz., įmonė, siekia įgyvendinti projektą, pasinaudodama EGADP dotacija ir skolinasi trūkstamą sumą iš finansų įstaigų. Tokiu atveju, projekto atitiktį RŽNP pirmiausia vertina už pirmojo finansavimo šaltinio administravimą atsakinga institucija ir pagal iš anksto suderintą tvarką (kurioje numatyta, koku būdu skirtingos institucijos suderina RŽNP vertinimo procesus, reikalavimus ir kitus aspektus) informuoja finansų įstaigas, kurios savo ruožtu patvirtina, kad konkretus projektas atitinka RŽNP reikalavimus. Pakartotinis projekto atitikties RŽNP vertinimas neatliekamas, nebent nustatoma aukšta projekto įgyvendinimo rizika ar kiti neigiami veiksniai, galintys lemti projektu daromą žalą aplinkai.

4.3. Projekto atitikties RŽNP rizikų vertinimas

Pažymėtina, kad RŽNP vertinimas gali skirtis priklausomai nuo projekto veiklų pobūdžio, tikslo, apimčių. Todėl, įvertinus tikėtiną riziką, turėtų būti siekiama mažinti administracinę naštą tiek pareiškėjams, tiek subjektams, teikiančiams finansavimą, **vidaus tvarka patvirtinant atvejus, kai dokumentai neteikiami ar teikiami nepilna apimtimi.** Pvz., rekomenduojama taikyti supapas-

tintą projekto RŽNP vertinimą tais atvejais, kai rizika yra minimali ir, atvirkščiai, taikyti išsamų projekto RŽNP vertinimą, kai nustatoma didelė arba labai didelė rizika. Toliau pateikiamos vertinimo gairės, atsižvelgiant į rizikos lygį skirtingų veiklos grupių investicijose.

Kai projekte numatytos D veiklų grupės investicijos, laikoma, kad planuojami įgyvendinti veiksmai (veiklos) dėl savo pobūdžio neturi jokio numatomo poveikio nė vienam iš 6 aplinkos tikslų arba numatomas jų poveikis yra nereikšmingas, t. y. nedaro tiesioginio ir pirminio netiesioginio poveikio per visą gyvavimo ciklą, taigi atitinka RŽNP. **Rizika vertinama kaip labai maža, todėl pareiškėjas turėtų pateikti užpildytą ir pasirašytą projekto atitikties RŽNP anketą ir neteikti jokių kitų pagrindžiančių dokumentų.** Subjektai, teikiantys finansavimą, tai turi konstatuoti rengdami projekto atitikties RŽNP vertinimo išvadą.

Kai projekte numatytos C veiklos grupės investicijos, laikoma, kad planuojami įgyvendinti veiksmai (veiklų) poveikis yra nereikšmingas, todėl atitinka RŽNP. Su paraiška arba kitu, finansavimo (paskolos) sutartyje nustatytu momentu, turi būti pateikti tik įrangai taikomus reikalavimus pagrindžiantys dokumentai. **Rizika vertinama kaip maža, nes ES rinkoje parduodama įranga jau atitinka visus aplinkosauginius reikalavimus.**

Pavyzdžiui, įsigyjant elektros ir elektroninę įrangą, turi būti laikomasi šių reikalavimų:

- *įranga turi atitikti reikalavimus, nustatytus su energija susijusiems gaminiams Ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemos ir jos įgyvendinimo priemonių taikymo techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2007 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. 4-438 „Dėl Ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemos ir jos įgyvendinimo priemonių taikymo techninio reglamento patvirtinimo“;*
- *turi būti užtikrintas pavojingųjų medžiagų naudojimo ribojimas, kaip nurodyta Tam tikrų pavojingųjų medžiagų naudojimo ribojimo elektros ir elektroninėje įrangoje [taisyklėse](#);*
- *įranga, kuri įtraukta į Prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, [sąrašą](#), turi būti tik aukščiausio energinio efektyvumo klasės, nustatytos prekių sąrašė nurodytuose Europos Komisijos reglamentuose dėl gaminių energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo reikalavimų, o jeigu šie reikalavimai netaikomi, tai prekės turi atitikti prekių sąrašė nurodytuose Europos Komisijos reglamentuose dėl gaminių ekologinio projektavimo nustatytus efektyvaus energijos vartojimo kriterijus;*
- *pasibaigus elektros ir elektroninės įrangos eksploatavimo laikui, ji turi būti perduodama atliekų tvarkytojui pagal Atliekų tvarkymo įstatymo ir Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus, o jei projekto vykdytojas (partneris) pagal Atliekų tvarkymo įstatymą yra tokios įrangos atliekų tvarkytojas, jis turi šią įrangą saugiai paruošti pakartotiniam naudojimui, atliekų naudojimui ar perdirbimui arba tinkamai apdoroti pagal [Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planą ir Elektros ir elektroninės įrangos bei jos atliekų tvarkymo taisykles](#), užtikrindamas maksimalų elektros ir elektroninės įrangos perdirbimą pasibaigus jos eksploatavimo laikui, kaip tai nustatyta Atliekų tvarkymo įstatyme ir Banko garantijos, laidavimo sutarties bei kitų sutarčių, įrodančių, kad elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas bus finansuojamas, sudarymo ir vykdymo, lėšų, gautų pagal šias sutartis, kaupimo, naudojimo ir grąžinimo [taisykles](#).*

Kai projekte numatytos B veiklų grupės investicijos, laikoma, kad planuojami įgyvendinti veiksmai (veiklos) gali turėti nereikšmingą poveikį aplinkos tikslams, tačiau atitinka RŽNP. Su paraiška arba su mokėjimo prašymu (taip, kaip nurodyta finansinės priemonės aprašyme) turi būti pateikti transporto priemonėms taikomus reikalavimus pagrindžiantys dokumentai. **Rizika vertinama kaip vidutinė, nes rinkoje egzistuoja daug skirtingų transporto priemonių gamintojų su skirtingai pateikiamomis transporto priemonių išmetamų teršalų charakteristikomis bei leistinomis normomis, todėl šiuo atveju svarbu užtikrinti standarte nustatytų reikalavimų laikymąsi.**

*Pavyzdžiui, kai projekto įgyvendinimo metu siekiama pagaminti (surinkti) visai netaršias (M2 ir M3 klasės) elektrines transporto priemones (toliau – elektriniai autobusai) padidinus gamybinius pajėgumus, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad pagaminti elektriniai autobusai turi atitikti ES emisijų ir triukšmo, saugumo standartus, turi būti varomi tik elektra (emisija turi būti 0 g CO₂/km), pritaikyti keleiviams ir neįgaliesiems vežti, turėti erdvų saloną. Elektriniams autobusams įkrauti įrengiamos sistemos turi atitikti įkrovimo infrastruktūros **technines specifikacijas**, Elektriniai autobusai turi būti **sertifikuoti**, taip pat turi atitikti I, II ir A klasių keleivinėms transporto priemonėms **keliamus reikalavimus**. Elektriniai autobusai surenkami laikantis Motorinių transporto priemonių, jų priekabų gamybos ir perdirbimo ir techninės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašo reikalavimų. Pagamintiems (surinktiems) elektriniams autobusams Lietuvos transporto saugos administracijoje turi būti atliktas atitikties įvertinimas ir gautas ES ar nacionalinio tipo patvirtinimo liudijimas arba kiekvienos transporto priemonės individualus patvirtinimas.*

Kai projekte numatytos A veiklų grupės investicijos, **rizika traktuojama kaip didelė ir labai didelė, nes investicijos į infrastruktūrą užtrunka laike, atsizvelgiant į PAV, klimatosauginio tinkamumo vertinimo trukmę, leidimams gauti reikalingą laiką ir t. t.** Tais atvejais, kai planuojama įgyvendinti šios grupės veikla atitinka ES Taksonomijos reglamento Aplinkos ir Klimato deleguotuosiuose aktuose įvardintas veiklas (NACE kodai), tuomet būtina įvertinti, ar ir kokia apimtimi konkrečios veiklos atveju yra išpildomi minėtuose deleguotuose aktuose nustatyti techninės analizės kriterijai.

4 lentelė. Veiklų grupės investicijos pagal rizikos lygį

Veiklų grupė	Rizikos lygis	Projekto veiklos	Tikėtinas poveikis aplinkai	Pagrindimas
A	Didelė ir labai didelė	Infrastruktūros projektai	Reikšmingas dėl ilgo gyvavimo ciklo	Atitikties RŽNP vertinimo anke- ta, PAV, klimatosauginio tinkamu- mo užtikrinimo vertinimas (2021–2027 m. IP), leidimai, pažymos ir kiti dokumentai
B	Vidutinė	Transporto prie- monių įsigijimas	Gali daryti nereikš- mingą poveikį, nes skiriasi transporto priemonių išmeta- mų teršalų cha- rakteristikos bei leistinos normos	Atitikties RŽNP vertinimo anke- ta, papildomai – transporto prie- monėms taikomus reikalavimus pagrindžiantys dokumentai

C	Maža	Informacijos ir ryšių technologijų veiklos	Nedaro tiesioginio ir pirminio netiesioginio poveikio per visą gyvavimo ciklą	Atitikties RŽNP vertinimo anketą, papildomai – įrangai taikomus reikalavimus pagrindžiantys dokumentai
D	Labai maža	„Minkštosios“ veiklos: konsultacijos, tyrimai ir pan.	Neturi jokio numatomo neigiamo poveikio	Atitikties RŽNP vertinimo anketą, trumpas paaiškinimas, papildomi dokumentai neteikiami

Pažymėtina, kad atsakingos ministerijos, kartu su administruojančiomis institucijomis bei už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakinga institucija ILTE gali, įvertinusios projektų įgyvendinimo eigoje kilusias ar sumažėjusias rizikas, nustatyti papildomas sąlygas dėl RŽNP reikalavimų įgyvendinimo, tai apibrėžiant PFSA, regioninėse gairėse ar finansinių priemonių aprašymuose.

4.4. Projekto atitikties RŽNP stebėseną

Projekto atitiktis RŽNP turi būti užtikrinta tiek jo įgyvendinimo laikotarpiu, tiek ir jam pasibaigus. Už šio reikalavimo įgyvendinimą yra atsakingos ministerijos, administruojančiosios institucijos, už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakinga institucija ILTE bei kiti finansavimą teikiantys subjektai. Kadangi RŽNP, kaip vienas horizontaliųjų principų, yra privalomas tik konkrečių ES fondų investicijoms, jo stebėseną turėtų būti vykdoma vadovaujantis šių fondų investicijas reglamentuojančiais teisės aktais bei taip, kaip nustatyta PAFT IV skyriaus X skirsnyje „Investicijų tęstinumas“.

Siekiant užtikrinti, kad projektas nedarys žalos aplinkai visą jo įgyvendinimo laikotarpį ir jam pasibaigus, svarbu RŽNP reikalavimus, kaip ir kitas projektui taikomas sąlygas, užfiksuoti projekto finansavimo (paskolos ir t.t.) sutartyje bei kaupti ir saugoti projekto atitikties RŽNP pagrįsti pareiškėjo pateiktus dokumentus ir papildomą informaciją.

Pažymėtina, kad siekiant užtikrinti RŽNP laikymąsi projekto įgyvendinimo metu ir jam pabaigus, kiekviena RŽNP atitiktį vertinanti institucija turi parengti vidines tvarkas bei taisykles, detalizuodama vertinimo procesus bei numatydama tam reikalingus resursus.

Įmonė ar organizacija, gavusi finansavimą, privalo užtikrinti projekto atitikimą RŽNP visą projekto įgyvendinimo laikotarpį ir taip pat – po projekto įgyvendinimo, taip, kaip nustatyta PAFT IV skyriaus X skirsnyje „Investicijų tęstinumas“.

Tuo tikslu, projekto vykdytojas:

- turėtų vykdyti nuolatinę projekto veiklą įgyvendinimo stebėseną, apimančią efektyvų procesų organizavimą, savalaikį leidimų, sertifikatų ir kt. dokumentų, nurodytų projekto atitikties RŽNP anketoje, gavimą, tiekėjų atliekamų veiksmus, bendradarbiavimą su valstybės ir (ar) savivaldybės institucijomis, atsakingomis už aplinkosaugos reikalavimų Lietuvoje įgyvendinimą, taip pat su projektą administruojančiomis institucijomis bei projektą finansuojančiomis institucijomis;
- kaupti ir saugoti projekto atitiktį RŽNP pagrindžiančius dokumentus.

SAVOKOS

Administruojančioji institucija – CPVA, Inovacijų agentūra ir kitos Strateginio valdymo metodikos 133 p. išvardytos institucijos – strateginio valdymo sistemos dalyvis, kuris vykdo Europos Sąjungos, kitos tarptautinės paramos ir (ar) valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų projektų ir jų vykdytojų atranką, konsultuoja ir informuoja projektų vykdytojus apie projektų rengimo ir įgyvendinimo reikalavimus, administruoja atrinktų projektų įgyvendinimą, atlieka projektų įgyvendinimo priežiūrą ir stebėseną, jų rezultatų vertinimą, organizuoja projektų vykdytojų atsisakymą už pasiektus rezultatus ir atlieka kitas funkcijas, nustatytas Europos Sąjungos, tarptautiniuose teisės aktuose ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose tam tikrą finansavimo šaltinį ar jo programavimo dokumentą.

Atsakingos ministerijos – ministerijos, atsakingos už EGADP ir 2021–2027 m. IP investicijų Lietuvos planavimą ir įgyvendinimą (vadovaujanti ministerija – Finansų ministerija).

Atsinaujinančių išteklių energija – energija iš atsinaujinančių neiškastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aplinkos energija, geoterminiai, hidroterminiai išteklių ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neiškastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija. Sąvoka suprantama taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme.

ES Taksonomija – tai tiesioginio taikymo ES teisės aktas (Reglamentas Nr. 2020/852), kuriuo sukurta klasifikavimo sistema ir konkretūs kriterijai, leidžiantys pamatuoti ekonominių veiklų žalumą (tvarumą) aplinkos atžvilgiu.

Finansinės priemonės – ILTE ar kitų finansų įstaigų administruojamos priemonės, kai pareiškėjo veikla finansuojama, taikant šias formas: nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas, paskola, garantija ir dotacija, suteikta vykdant finansines priemones.

Gyvavimo ciklas – visi vienas po kito einantys ir (arba) tarpusavyje susiję produkto tiekimo, darbų atlikimo ar paslaugų teikimo etapai nuo žaliavų įsigijimo ar išteklių gavimo iki produkto išėmimo iš apyvartos, utilizavimo, sunaikinimo ar paslaugų teikimo pabaigos, įskaitant atliktinus mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, gamybą, prekybą ir jos sąlygų įvertinimą, transportavimą, naudojimą ir priežiūrą.

NACE kodas – ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius. Nace 2-oji red. nustato atskirų kategorijų veiklos sritis, kodus, pavadinimus, t. y. sekcijas, skyrius, grupes, klases, visoms Europos Sąjungos šalims narėms. Kadangi NACE siejasi su Tarptautiniu standartiniu gamybiniu visų ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi (ISIC 4 red.), jis yra svarbi statistinės informacijos pagal ekonominės veiklos rūšis palyginimo priemonė pasaulio lygmeniu. Siekiant patenkinti atskirų šalių nacionalinės statistikos poreikius, sudaryta galimybė papildyti klasifikatorių žemiausiais lygmenimis, nepažeidžiant NACE 2-osios red. struktūrinės schemos. EVRK 2 red. papildytas dviejų ženklų lygmeniu – poklasiais. EVRK 2 red. yra NACE 2 red. nacionalinė versija. Komisija naudoja NACE 2 red. visiems pagal ekonominės veiklos rūšis klasifikuojamiems statistiniams duomenims. Statistinį Europos Bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių parengė ir tvarko Eurostatas. Klasifikatorius lietuvių kalba ir informacija apie jį skelbiama [Valstybės duomenų agentūros](#) tinklapyje (klasifikatorius

NACE). Nuo 2025 m. sausio 1 d. Lietuvoje įsigaliojo nauja Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (EVRK) redakcija (EVRK 2.1 red.).

Investicijų projektas – tai dokumentas, kuris finansiškai (ekonomiškai), techniškai ir socialiai pagrindžia investavimo tikslus, įvertina investicijų grąžą bei kitus efektyvumo rodiklius. Dokumente taip pat nurodomos projekto įgyvendinimui reikalingos lėšos, finansavimo šaltiniai, būdai ir terminai. Investicijų projektas, kartu su investicijų projekto skaičiuokle, rengiami tais atvejais, kai:

- planuojama įgyvendinti pavienį projektą, susijusį su investicijomis į ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto sukūrimą, įsigijimą ar jo vertės padidinimą;
- šis turtas yra skirtas viešosioms paslaugoms teikti, kaip jos apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, viešojo administravimo funkcijoms ar teisingumo vykdymo funkcijai vykdyti;
- investicijų suma, išskaičiavus (atėmus) pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį, viršija vieną milijoną eurų.

Investicijų projektas nerengiamas jungtiniams projektams, išskyrus atvejus, numatytus Strateginio valdymo metodikos 88.2 papunktyje.

Investicijų projektai rengiami vadovaujantis Investicijų projektų rengimo metodika. Projektams, kuriais įsigijami ginklai ir karinė įranga, skirta tik kariniams tikslams, investicijų projektas arba jam prilyginamas dokumentas rengiami krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka.

Inžinerinės sistemos – statinio naudojimo ir priežiūros tikslams, statinyje gyvenančių, dirbančių ar jį kitaip naudojančių žmonių poreikiams tenkinti skirtos sistemos: vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, elektros, elektroninių ryšių, gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį ir gesinimo, šiukšlių šalinimo, signalizacijos, liftų ir kitos sistemos kartu su jų reguliavimo, valdymo ir automatizavimo įranga.

Inžineriniai statiniai – susisiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai, kanalai, taip pat visi kiti statiniai, kurie nėra pastatai.

Inžineriniai tinklai – statinio statybos sklype (išskyrus statinio vidų) ir už jo ribų nutiesti komunaliniai ar vietiniai vandentiekio, nuotekų šalinimo, šilumos, naftos, dujų ar kito kuro, technologiniai vamzdiniai, elektros perdavimo, energijos ir elektroninių ryšių tinklai kartu su maitinimo šaltiniais ir įrenginiais.

Įrenginiai – mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti ir informacijai priimti, perduoti ar keisti, gamybinė įranga bei gamybinės technologijos.

Klimatosauginio tinkamumo užtikrinimas yra procesas, kuriuo klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės įtraukiamos į infrastruktūros projektų rengimą. Atliekant klimatosauginio tinkamumo vertinimą, infrastruktūra suprantama kaip:

- pastatai, pradedant privačiais namais ir baigiant mokyklomis arba pramonės įrenginiais; tai labiausiai paplitusi infrastruktūros rūšis, žmonių gyvenviečių pagrindas;
- gamtinė infrastruktūra, kaip antai apželdinti stogai, sienos, erdvės ir drenavimo sistemos;
- tinklo infrastruktūra, itin svarbi šiuolaikinės ekonomikos ir visuomenės veikimui, visų pirma energetikos infrastruktūra (pvz., elektros energijos tinklai, elektrinės, vamzdiniai), transportas (10) (ilgalaikis turtas, pvz., keliai, geležinkeliai, uostai, oro uostai ar vidaus vandens transporto infrastruktūra), informacinės ir ryšių technologijos (pvz., mobiliųjų telefonų tin-

kilai, duomenų kabeliai, duomenų centrai) ir vanduo (pvz., vandentiekio vamzdiniai, talpyklos, nuotekų valymo įrenginiai);

- sistemos, skirtos įmonėse ir namų ūkiuose susidariusioms atliekoms tvarkyti (surinkimo punktai, rūšiavimo ir perdirbimo įrenginiai, deginimo įrenginiai ir sąvartynai);
- kitas materialusis turtas, naudojamas įvairiose politikos srityse, įskaitant ryšius, pagalbos paslaugas, energetiką, finansus, maisto produktus, valdymą, sveikatą, švietimą ir mokymą, mokslinius tyrimus, civilinę saugą, transportą, atliekas ar vandenį;
- kitos kriterijus atitinkančios infrastruktūros rūšys, kurios taip pat gali būti nustatytos konkrečių fondų teisės aktuose, pvz., „InvestEU“ reglamente yra pateiktas išsamus tvarios infrastruktūros politikos linijos kriterijų atitinkančių investicijų sąrašas.

Pastato atnaujinimas (modernizavimas) – statybos darbai, kuriais atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas (taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos statybos įstatyme).

Privatus juridinis asmuo – juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti privačius jo steigėjo (-ų) interesus. Juridinis asmuo yra priskiriamas prie privačių juridinių asmenų vadovaujantis atitinkama juridinio asmens teisinę formą reglamentuojančiu įstatymu ir Juridinių asmenų registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro įsteigimo ir Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“.

Projektui skiriamos finansavimo lėšos – finansavimo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojų programų, kuriose numatytos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų lėšos ir (arba) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės subsidijos ir (ar) paskolos lėšos, įskaitant plano „Naujos kartos Lietuva“ tarpinės ir siektinos reikšmių stebėsenos rodikliams pasiekti nepanaudotas arba planuojamas nepanaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės subsidijos ar paskolos lėšas, ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, kuriomis prisidedama prie Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo (bendrojo finansavimo lėšos, valstybės biudžeto lėšos, skirtos Europos Sąjungos fondų lėšomis netinkamam finansuoti pridėtinės vertės mokesčiui apmokėti, kitos valstybės biudžeto lėšos, skirtos projektams, įgyvendinamiems iš Europos Sąjungos lėšų, bendrai finansuoti). Pagal kilmę finansavimo lėšos dažniausiai skirstomos į ES finansavimo, bendrojo finansavimo, nacionalinio ar savivaldos biudžeto, privataus kapitalo ir kitus šaltinius.

Transporto priemonė – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuotai stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorius, savaeiges mašinas ir eismui nekeliais skirtas transporto priemones, taip pat kitas transporto priemones, nurodytas Lietuvos Respublikos saugaus eismo [automobilių keliais įstatyme](#) bei jį įgyvendinančio [teisės akto](#), kuriame nustatomi motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimai.

Paraiška – dokumentas (PJP – subsidijų ir regioninių priemonių atveju; paraiška – finansinių priemonių atveju), kurį pareiškėjas teikia administruojančioms institucijoms, už finansinių priemonių įgyvendinimą atsakingai institucijai ILTE ar kitiems, finansavimą teikiantiems subjektams, norėdamas gauti finansavimą.

Projekto atitikties RŽNP anketa – su projekto paraiška arba PJP teikiamas priedas (Projekto

atitikties RŽNP vertinimo reikalavimų aprašo forma subsidijų priemonėms; Projekto atitikties RŽNP vertinimo reikalavimų aprašo forma regioninėms priemonėms, Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo anketa (deklaracija finansinėms priemonėms), kuriame detalčiai aprašyti RŽNP reikalavimai projektui bei pateikiamas sąrašas pagrindžiančių dokumentų ir kita papildoma informacija.

Projektui skiriamos finansavimo lėšos – finansavimo lėšos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojų programų, kuriose numatytos 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų lėšos ir (arba) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės subsidijos ir (ar) paskolos lėšos, įskaitant plano „Naujos kartos Lietuva“ tarpinės ir siektinos reikšmių stebėsenos rodikliams pasiekti nepanaudotas arba planuojamas nepanaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės subsidijos ar paskolos lėšas, ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, kuriomis prisidedama prie Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo (bendrojo finansavimo lėšos, valstybės biudžeto lėšos, skirtos Europos Sąjungos fondų lėšomis netinkamam finansuoti pridėtinės vertės mokesčiui apmokėti, kitos valstybės biudžeto lėšos, skirtos projektams, įgyvendinamiems iš Europos Sąjungos lėšų, bendrai finansuoti). Pagal kilmę finansavimo lėšos dažniausiai skirstomos į ES finansavimo, bendrojo finansavimo, nacionalinio ar savivaldos biudžeto, privataus kapitalo ir kitus šaltinius.

Regioninės priemonės – Regionų plėtros programos priemonės, kurias rengia ir kartu su Regionų plėtros tarybomis bei savivaldybėmis įgyvendina, vadovaujantis LR Strateginio valdymo [metodikos](#) 7 p., LR Vidaus reikalų ministerija. Regioninės priemonės finansuojamos tik 2021–2027 IP lėšomis.

Strateginio valdymo metodika – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu tvirtinamas dokumentas, kuriame detalizuojama sprendimų dėl planavimo dokumentų, išskyrus Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme nurodytas išimtis, rengimo priėmimo, aplinkos analizės, tų planavimo dokumentų rengimo, tvirtinimo, keitimo, įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir atsiskaitymo už pasiektus rezultatus procesų organizavimo tvarka, nustatomi tų planavimo dokumentų struktūros ir turinio reikalavimai, reglamentuojamos strateginio valdymo sistemos dalyvių, dalyvaujančių sprendimų dėl tų planavimo dokumentų rengimo priėmimo, aplinkos analizės, tų planavimo dokumentų rengimo, tvirtinimo, keitimo, įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir atsiskaitymo už pasiektus rezultatus procesų valdymo veikloje, funkcijos, teisės ir pareigos.

Subsidijų priemonės – priemonės, įgyvendinamos dotacijų būdu.

Techninės analizės kriterijai – tai Aplinkos ir Klimato deleguotuose aktuose nustatyti mokslu pagrįsti konkretūs tikslai ir reikalavimai ekonominei veiklai, kuriais remiantis galima įvertinti, ar ta veikla svariai prisideda prie kurio nors aplinkos tikslo ir ar nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams.

Vadovaujančioji institucija – LR finansų ministerija. Finansų ministerija yra LR Vyriausybės paskirta įstaiga, atsakinga už Europos Sąjungos ir (ar) kitos tarptautinės paramos lėšų administravimą ir konkretaus atitinkamo finansavimo šaltinio programavimo dokumento įgyvendinimo reikalavimų laikymosi užtikrinimą, administravimo tvarką bei projektų administravimo ir finansavimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų rengimą.

Viešasis juridinis asmuo – valstybės ar savivaldybės, jų institucijos arba kito asmens, nesiekiančio naudos sau, įsteigtas juridinis asmuo (valstybės ar savivaldybės įmonė, valstybės ir savival-

dybės įstaiga, viešoji įstaiga, religinė bendruomenė ir t. t.), kurios tikslas – tenkinti viešuosius interesus. Juridinis asmuo yra priskiriamas prie viešųjų juridinių asmenų vadovaujantis atitinkama juridinio asmens teisinę formą reglamentuojančiu įstatymu ir Juridinių asmenų registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro įsteigimo ir Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“.

Viešasis pirkimas – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų atliekamas prekių, paslaugų ar darbų įsigijimas su pasirinktu (pasirinktais) tiekėju (tiekėjais) sudarant viešojo pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – sutartis), neatsižvelgiant į tai, ar prekės, paslaugos, ar darbai yra skirti viešajam tikslui.

Viešojo pirkimo dokumentai – perkančiosios organizacijos pateikiami arba nurodomi dokumentai, kuriuose aprašomi ar nustatomi pirkimo ar jo procedūros elementai: skelbimas apie pirkimą, išankstinis informacinis skelbimas, naudojamas kaip kvietimo dalyvauti pirkime priemonė, techninė specifikacija, aprašomasis dokumentas, viešojo pirkimo–pardavimo sutarties projektas, viešojo pirkimo kandidatų ir dalyvių dokumentų teikimo tvarka, informacija apie pirkime taikomus reikalavimus ir (arba) kiti dokumentai, jų paaiškinimai (patikslinimai).

Viešoji paslauga – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla, teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka viešąsias paslaugas gali teikti ir kiti asmenys. Viešosios paslaugos apima ir šias paslaugas teikiančio subjekto vidaus administravimą, kuris yra laikomas sudėtine viešosios paslaugos dalimi.

TEISĖS AKTŲ IR NAUDINGŲ NUORODŲ RODYKLĖ

1. 2021-2027 m. ES fondų investicijų programa

<https://esinvesticijos.lt/2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa/apie-2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa>

2. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas „Naujos kartos Lietuva“

<https://2021.esinvesticijos.lt/dokumentai/ekonomikos-gaivinimo-ir-atsparumo-didinimo-planas-naujos-kartos-lietuva>

Su ES tvaraus finansavimo sistema susiję teisės aktai

3. ES Taksonomijos reglamentas

2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvaram investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>

4. Klimato deleguotasis aktas

2021 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>

5. Aplinkos deleguotasis aktas

2023 m. birželio 27 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/2486, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos, perėjimo prie žiedinės ekonomikos, taršos prevencijos ir kontrolės arba biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams, ir kuriuo dėl tam tikros informacijos apie tą ekonominę veiklą viešo atskleidimo iš dalies keičiamas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2178.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32023R2486>

6. RŽNP techninės gairės 2021/C 58/01

2021 m. Europos Komisijos pranešimas „Reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamentą techninės gairės“

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A52021XC0218%2801%29>

7. RŽNP techninės gairės C/2023/111

2023 m. Europos Komisijos pranešimas „Reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamentą techninės gairės“.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52023XC00111>

ES fondus reglamentuojantys teisės aktai

8. ERPF ir SF reglamentas

2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>

9. ESF + reglamentas

2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R1057>

10. Teisingos pertvarkos fondas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056 2021 m. birželio 24 d. kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R1056&qid=1652080266905>

11. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) reglamentas

2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

12. Bendrųjų nuostatų reglamentas

2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32021R1060>

13. Socialinio klimato fondo reglamentas

2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas. Šio fondo tikslas – remti pažeidžiamus namų ūkius, pažeidžiamas labai mažas įmones ir pažeidžiamus transporto naudotojus, teikiant laikiną tiesioginę pajamų paramą ir įgyvendinant priemones bei investicijas, kuriomis siekiama didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą, dekarbonizuoti pastatų šildymo ir vėsinimo sistemas, be kita ko į pastatus integruojant atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir kaupimą, taip pat suteikti geresnes galimybes naudotis visai netaišaus ir mažataršio judumo bei transporto priemonėmis.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32023R0955#tit_1

14. ES 2021-2027 fondų bendrosios taisyklės, taikomos toliau nurodytiems Europos Sąjungos (ES) finansavimo šaltiniams, taip pat papildomos bendrosios nuostatos, taikomos žvaigždute (*) pažymėtiems fondams:

- Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) (*);
- Europos socialinis fondas + (ESF+) (*);
- Sanglaudos fondas (*);
- Teisingos pertvarkos fondas (TPF) (*);
- Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) (*);
- Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas;
- Vidaus saugumo fondas;
- Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonė

<https://eur-lex.europa.eu/LT/legal-content/summary/common-rules-on-eu-funds-2021-2027.html>

LR teisės aktai, aktualūs projektų atitikties RŽNP reikalavimams vertinime

15. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.59267/asr>

16. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.30545/asr><https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.30545/asr>

17. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.26250/asr>

18. Statybos techniniai reglamentai

<https://vtpsi.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai-2/statybos-techniniai-reglamentai/>

19. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.4B60A8C9678B/asr>

20. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.84302/asr>

21. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugsėjo 10 d. įsakymas Nr. D1-481 „Dėl Elektros ir elektroninės įrangos bei jos atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.241701/asr>

22. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymas Nr. D1-255 „Dėl Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.277087/asr>

23. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2008 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. 4-459 „Dėl Tam tikrų pavojingųjų medžiagų naudojimo ribojimo elektros ir elektroninėje įrangoje taisyklių patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.328801/asr>

24. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymas Nr. 1-154 „Dėl Prekių, išskyrus kelių transporto priemones, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašo patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5e125a10192a11e5bfc0854048a4e288/asr>27. 27

25. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės (PAFT)

Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymas Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/fd3d3843f26111ecbfe9c72e552dd5bd>

26. Strateginio valdymo metodika

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimas Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5e3aa191a8e511eb98ccba226c8a14d7>

Metodinė informacija

27. Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams

<https://www.esinvesticijos.lt/dokumentai/rekomendacijos-del-projektu-islaidu-atitikties-europos-sajungos-fondu-reikalavimams>

28. Su ES investicijomis Lietuvoje susijusi informacija (kvietimai, projektai, metodiniai dokumentai ir kt.)

<https://2021.esinvesticijos.lt/>

29. Europos investicijų banko projektų anglies pėdsako skaičiavimo metodikos

<https://www.eib.org/en/publications/20220215-eib-project-carbon-footprint-methodologies>

30. Europos standartai

https://europa.eu/youreurope/business/product-requirements/standards/standards-in-europe/index_lt.htm#inline-nav-2

31. ES Taksonomijos kompasas

<https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/taxonomy-compass>

32. Lietuvos klimato kaitos prognozės ir scenarijai

<https://klimatokaita.lt/klimato-kaita/lietuvos-klimato-kaitos-prognozes-ir-scenarijai/>

33. Potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapiai

<https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/upes-ezerai-ir-tvenkiniai/potvyniu-rizikos-valdymas/potvyniu-gresmes-ir-rizikos-zemelapiai/>

34. Žalieji pirkimai

<https://vpt.lrv.lt/lt/darnieji-pirkimai/zalieji-pirkimai-1/>

35. 2021–2027 m. infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo techninės gairės

[EUR-Lex – 52021XC0916\(03\) – EN – EUR-Lex](#)

Nuorodos į institucijų tinklapius

36. Aplinkos apsaugos agentūra

<https://aaa.lrv.lt/lt/>

37. Inovacijų agentūra

<https://inovacijuagentura.lt/>

38. ILTE

<https://ilte.lt/>

39. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra

<https://apva.lrv.lt/lt/>

40. Lietuvos standartizacijos departamentas

<https://lsd.lrv.lt/lt/>

41. Lietuvos transporto saugos administracija

<https://itsa.lrv.lt/lt/>

42. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba

<https://www.regula.lt/Puslapiai/default.aspx>

43. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos

<https://vtpsi.lrv.lt/lt/>

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Reikšminga žala 6 aplinkos tikslams pagal ES Taksonomijos reglamento 17 str.

2 lentelė. Rekomenduojamas klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimo procesas.

3 lentelė. Pagrindžiančių dokumentų pavyzdinis sąrašas pagal veiklų grupes.

4 lentelė. Veiklų grupės investicijos pagal rizikos lygį.

Paveikslų sąrašas

1 pav. 6 aplinkos tikslai pagal ES Taksonomijos reglamentą.

2 pav. ES Taksonomijos reglamento apimami sektoriai.

3 pav. RŽNP taikymo Lietuvoje teisinės prielaidos.

4 pav. Projektų veiklų grupavimas pagal investicijų pobūdį.

5 pav. Pareiškėjo žingsniai užtikrinant projekto atitiktį RŽNP.

6 pav. RŽNP vertinimo žingsniai finansavimą teikiantiems subjektams.

1 priedas.

A, B, C ir D veiklų grupių ir veiklas atitinkančių NACE kodų pavyzdinis žemėlapis

A veiklų grupei priskirtini NACE kodai, kurie naudojami nustatant RŽNP reikalavimus ES Taksonomijos deleguotuose aktuose:

Veiklos kategorija	NACE kodas	Veiklos aprašymas
1. Pastatų statyba ir atnaujinimas	F41.10	Gyvenamųjų pastatų statyba.
	F41.20	Negyvenamųjų pastatų statyba.
	F43.39	Kiti statybos apdailos darbai (pvz., energinio efektyvumo modernizacija).
	F43.22	Santechnikos, šildymo ir oro kondicionavimo įrengimas.
2. Inžinerinių statinių statyba ir infrastruktūros plėtra	C35.1	Elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius.
	C35.2	Energijos tiekimas ir platinimas.
	F42.11	Kelių ir greitkelių tiesimas.
	F42.12	Geležinkelių ir metro tiesimas.
	F42.13	Tiltų ir tunelių statyba.
	F42.21	Komunalinių projektų statyba, susijusi su vandentiekio ir nuotekų tvarkymu.
3. Atsinaujinančios energetikos infrastruktūra	F42.22	Elektros ir ryšių tinklų statyba.
	D35.11	Elektros energijos gamyba (iš atsinaujinančių energijos šaltinių, pvz., vėjo, saulės, hidro).
	D35.12	Elektros energijos perdavimas (atrenkama pagal poveikio aplinkai kriterijus).
	D35.13	Elektros energijos paskirstymas.
4. Vandens išteklių valdymas ir atliekų tvarkymas	F42.22	Elektros tinklų infrastruktūros diegimas, reikalingas atsinaujinančiai energijai integruoti.
	E36.00	Vandens surinkimas, valymas ir tiekimas.
	E37.00	Nuotekų valymas.
	E38.21	Pavojingų atliekų tvarkymas ir šalinimas.
	E38.22	Nepavojingų atliekų tvarkymas ir perdirbimas.
5. Transporto infrastruktūra	E39.00	Teršalų valymas ir kitos atliekų tvarkymo paslaugos.
	H49.10	Keleivių geležinkelių transportas, tarpmiestinis.

	H49.20	Krovinių vežimas geležinkelių transportu.
	H52.21	Krovinių tvarkymo paslaugos uostuose ir oro uostuose.
	H52.22	Krovinių sandėliavimas ir saugojimas.
	F42.12	Geležinkelių infrastruktūros statyba.
6. Statybos parengiamieji darbai ir kitos infrastruktūros paslaugos	F43.11	Griovimo darbai.
	F43.12	Statybvietės paruošimo darbai.
	F43.91	Stogų dengimas ir kiti specializuoti darbai (pvz., stogų su saulės baterijomis įrengimas).
	F43.29	Kitų pastatų ir konstrukcijų įrengimo darbai.
7. Technologinių linijų ir pramoninių įrenginių diegimas	C33.20	Pramoninių mašinų ir įrangos montavimas.
	F43.29	Technologinių linijų diegimas įvairiose pramonės srityse.

B veiklų grupei priskirtini NACE kodai, kurie naudojami nustatant RŽNP reikalavimus ES Taksonomijos deleguotuose aktuose:

Veiklos kategorija	NACE kodas	Veiklos aprašymas
1. Sausumos transportas	H49.10	Keleivių geležinkelių transportas, tarpmiestinis. Investicijos į elektrinius ar mažai taršius traukinius, metro ir kitus viešojo transporto sprendimus.
	H49.20	Krovinių vežimas geležinkelių transportu. Skirta mažai taršioms ar netaršioms krovinio transporto priemonėms geležinkeliuose.
	H49.31	Miesto ir priemiestinio keleivinio transporto paslaugos. Elektriniai ar vandenilio autobusai, troleibusai.
	H49.39	Kitas keleivinis sausumos transportas. Mažai taršūs turistiniai autobusai ar tolimojo susisiekimo priemonės.
2. Vandens transportas	H50.10	Keleivinis vandens transportas. Mažai taršūs ar netaršūs laivai, naudojantys elektrą, vandenilį ar alternatyvius degalus.
	H50.20	Krovinių vežimas vandens transportu. Investicijos į mažai taršius krovinių pervežimo laivus.

3. Oro transportas	H51.10	Keleivinis oro transportas. Mažai taršios arba tvarios transporto priemonės (pvz., tvaraus kuro naudojimas).
	H51.21	Krovinių vežimas oro transportu. Mažai taršių ar netaršių krovinių lėktuvų įsigijimas.
4. Specializuotos transporto priemonės	C29.10	Variklinių transporto priemonių gamyba. Elektromobilių, hibridinių ar mažai taršių komercinių automobilių gamyba.
	C30.20	Geležinkelių lokomotyvų ir riedmenų gamyba. Elektrinių traukinių ir kitos netaršios transporto įrangos gamyba.
	C30.30	Oro ir kosminių transporto priemonių gamyba. Mažai taršių oro transporto priemonių (pvz., dronų, lėktuvų) gamyba.
	C30.40	Karo transporto priemonių gamyba (riboto pritaikymo veiklos).
5. Parama mažai taršioms transporto priemonėms	N77.11	Automobilių nuomos ir lizingo veikla. Lizingo ar nuomos paslaugos mažai taršioms transporto priemonėms.
	N77.12	Sunkvežimių ir kitų transporto priemonių nuoma ir lizingas. Lizingas mažai taršioms krovininėms transporto priemonėms.
6. Motorinės transporto priemonės ir jų priekabos	C29.20	Krovinių priekabų ir puspriekabių gamyba. Investicijos į mažai taršias priekabas ar technologinius sprendimus jų efektyvumui didinti.
	C29.30	Automobilių komponentų ir dalių gamyba. Apima elektrinių ar hibridinių transporto priemonių sudedamųjų dalių gamybą.

C veiklų grupei priskirtini NACE kodai, kurie naudojami nustatant RŽNP reikalavimus ES Taksonomijos deleguotuose aktuose:

Veiklos kategorija	NACE kodas	Veiklos aprašymas
1. Telekomunikacijos ir tinklai	J61.10	Telekomunikacijų laidinių tinklų veikla. Investicijos į plačiajuosčio interneto tinklus, aukšto našumo ryšio infrastruktūrą.
	J61.20	Telekomunikacijų belaidžių tinklų veikla. Pvz., 5G ryšio diegimas, mažai energijos sunaudojantys belaidžio ryšio sprendimai.

	J61.30	Telekomunikacijų palydovinio ryšio veikla. Tvarių palydovinio ryšio technologijų diegimas, užtikrinančių ryšį mažo poveikio aplinkai būdu.
2. Informacinių technologijų paslaugos	J62.01	Kompiuterių programavimo veikla. Investicijos į programinės įrangos sprendimus, skirtus energijos taupymui, tvariam išteklių naudojimui ar kibernetiniam saugumui.
	J62.02	Informacinių technologijų konsultacinė veikla. Tvarumo sprendimų analizė, diegimas ir valdymas.
	J62.09	Kita informacinių technologijų ir kompiuterių paslaugų veikla. Pvz., debesų kompiuterija, mažai energijos naudojančių duomenų centrų sprendimai.
3. Informacinių paslaugų veikla	J63.11	Duomenų apdorojimo, talpinimo ir susijusi veikla. Tvarių duomenų centrų statyba ar modernizavimas, siekiant mažinti energijos sąnaudas.
	J63.12	Interneto portalų veikla. Investicijos į tvarius interneto portalus ar skaitmenines platformas, kurios prisideda prie aplinkosaugos tikslų.
4. Elektroninių komponentų ir įrangos gamyba	C26.11	Elektroninių komponentų gamyba. Pvz., mažai energijos naudojančių mikroprocesorių, jutiklių gamyba.
	C26.20	Kompiuterių ir periferinių įrenginių gamyba. Tvarių, energiją taupančių kompiuterių, serverių ir kitų įrenginių gamyba.
	C26.30	Ryšių įrangos gamyba. Pvz., tvarių maršrutizatorių, modemų, 5G ryšio įrangos gamyba.
5. Skaitmeninė infrastruktūra ir pažangios technologijos	F42.22	Elektros ir ryšių tinklų statyba. Plačiajuosčio interneto plėtra, pažangių tinklų kūrimas.
	M71.12	Inžinerijos veikla ir susijęs techninis konsultavimas. Pvz., tvarios skaitmeninės infrastruktūros diegimo projektavimas.
6. Kibernetinis saugumas ir IT infrastruktūra	J62.03	Kibernetinio saugumo sprendimų kūrimas ir diegimas. Investicijos į IT saugumo sprendimus, kurie mažina rizikas be reikšmingo poveikio aplinkai.

J63.20 Kiti informacijos paslaugų veiklos tipai. Pvz., duomenų analizės paslaugos, skirtos aplinkosaugos tikslams pasiekti.

D veiklų grupei priskirtini NACE kodai, kurie naudojami nustatant RŽNP reikalavimus ES Taksonomijos deleguotuose aktuose:

Veiklos kategorija	NACE kodas	Veiklos aprašymas
1. Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra (MTEP)	M72.11	Biotechnologijos moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra. Pvz., tyrimai, susiję su bioenergetikos plėtra ar žiedinės ekonomikos sprendimais.
	M72.19	Kita gamtos ir technikos mokslų MTEP veikla. Tvarumo inovacijų, tokių kaip atsinaujinančių energijos šaltinių technologijos, plėtra.
	M72.20	Socialinių ir humanitarinių mokslų tyrimai ir plėtra. Tyrimai apie socialinius aspektus, susijusius su klimato kaitos poveikiu ir prisitaikymu.
2. Konsultacinė ir techninė veikla	M70.22	Konsultacinė valdymo veikla. Konsultacijos dėl aplinkosaugos vadybos sistemų, tvarumo strategijų ir poveikio aplinkai mažinimo.
	M71.12	Inžinerijos veikla ir techninis konsultavimas. Techninių sprendimų, susijusių su klimato kaitos švelninimu ar prisitaikymu, kūrimas.
3. Švietimas ir mokymai	P85.59	Kitas švietimas, neklasifikuojamas kitur. Tvarumo, aplinkosaugos ir klimatui palankaus gyvenimo būdo mokymai.
	P85.60	Švietimo pagalbinė veikla. Pagalba organizuojant aplinkosaugos mokymus ar seminarus.
4. Dokumentų ir metodikų rengimas	M74.90	Kita profesionali, mokslinė ir techninė veikla. Metodikų, gairių, susijusių su klimato kaitos švelninimu ar prisitaikymu, rengimas.

5. Aplinkosaugos veikla	E39.00	Teršalų šalinimo ir kitos atliekų tvarkymo paslaugos. Tyrimai ir konsultacijos, susijusios su atliekų mažinimu ar tvariu tvarkymu.
	M71.20	Techninės bandymų ir analizės paslaugos. Analizės, susijusios su energijos efektyvumu, atliekų tvarkymo sprendimais ar taršos mažinimu.
6. Politikos kūrimas ir įgyvendinimo stebėseną	O84.12	Ekonomikos ir socialinės politikos administravimas. Politikos, susijusios su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu, rengimas.
	O84.13	Aplinkosaugos veiklos administravimas. Klimato politikos ir aplinkosaugos strategijų įgyvendinimo priežiūra.

2 priedas.

Pavyzdinės Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo deklaracijos forma

PAVYZDINĖ PROJEKTO ATITIKIMO REIŠMINGOS ŽALOS NEDARYMO PRINCIPUI VERTINIMO DEKLARACIJA

Pildymo data

PATVIRTINU,

I dalis. Pareiškėjo duomenys

ĮMONĖS PAVADINIMAS:	
ĮMONĖS KODAS:	
PROJEKTO PAVADINIMAS:	

II dalis. Principo „Nedaroma reikšminga žala“ vertinimo aprėptis

1. Kad planuojamas įgyvendinti projektas atitinka principą „Nedaroma reikšminga žala“, t. y. neturi neigiamo numatomo tiesioginio ir netiesioginio poveikio visiems 6 aplinkos tikslams, nurodytiems Taksonomijos reglamento 17 straipsnyje (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>). Žala aplinkos tikslams suprantama taip:
 - 1.1. Veikla laikytina darančia reikšmingą žalą klimato kaitos švelninimui, jei dėl jos išmetamas didelis šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis;
 - 1.2. Veikla laikytina darančia reikšmingą žalą prisitaikymui prie klimato kaitos, kai dėl tos veiklos didėja dabartinio ir ateityje tikėtino klimato neigiamas poveikis tai pačiai veiklai arba žmonėms, gamtai ar turtui**;
 - 1.3. Veikla laikytina darančia reikšmingą žalą tausiam vandens ir jūrų išteklių naudojimui ir apsaugai, kai ta veikla daroma žala vandens telkinių, įskaitant paviršinį vandenį ir požeminį vandenį, gerai būklei arba geram ekologiniam potencialui arba gerai jūrų vandenų aplinkos būklei;
 - 1.4. Veikla laikytina darančia reikšmingą žalą žiedinei ekonomikai, įskaitant atliekų prevenciją ir perdirbimą, kai dėl tos veiklos labai neefektyviai naudojamos medžiagos arba tiesiogiai ar netiesiogiai labai neefektyviai naudojami gamtos ištekliai, kai dėl tos veiklos labai padidėja atliekų susidarymo, deginimo ar šalinimo mastas arba kai ilgalaikis atliekų šalinimas gali sukelti didelę ilgalaikę žalą aplinkai;

- 1.5. Veikla laikytina darančia reikšmingą žalą taršos prevencijai ir kontrolei, kai dėl tos veiklos labai padidėja į orą, vandenį arba žemę išmetamas teršalų kiekis;
- 1.6. Veikla laikytina darančia reikšmingą žalą biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugai ir atkūrimui, kai ta veikla yra labai žalinga ekosistemų gerai būklei ir jų atsparumui arba žalinga buveinių ir rūšių, įskaitant Europos Sąjungos svarbos buveines ir rūšis, išsaugojimo būklei.
2. Kad įgyvendinant projektą bus laikomasi projekto veikloms taikomų Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimų.
3. Kad įgyvendinant projektą bus siekiama išvengti bet kokio neigiamo poveikio visiems 6 aplinkos tikslams. Atsiradus papildomoms neigiamo poveikio bet kuriam aplinkos tikslui rizikoms, bus numatomos ir įgyvendintos šias rizikas mažinančios (švelninančios, kompensuojančios) priemonės.
4. Kad šioje vertinimo anketoje (deklaracijoje) pateikta informacija apie planuojamo įgyvendinti projekto atitiktį „Nedaroma reikšminga žala“ yra tikra ir teisinga.
5. Kad planuojamas įgyvendinti projektas neapims žemiau sąrašė išvardintų ir aplinkosauginių reikalavimų neatitinkančių veiklų ir turto:
 - 5.1. Projekto veikla ir turtas, susiję su iškastiniu kuru, įskaitant jų naudojimą vartotojų rinkoje, išskyrus a) turtą ir veiklą, susijusius su elektros energijos ir (arba) šilumos gamyba naudojant gamtines dujas, taip pat atitinkama perdavimo ir skirstymo infrastruktūra, atitinkančius Reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo techninių gairių (2021/C58/01) III priede išdėstytas sąlygas, ir b) 5.2 punkte nurodytą veiklą ir turtą, kuriems iškastinio kuro naudojimas yra laikinas ir techniškai neišvengiamas, kad būtų galima laiku pereiti prie eksploataavimo be iškastinio kuro;
 - 5.2. Projekto veikla ir turtas, kuriems taikoma ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS) ir su kuriais susijęs prognozuojamas išmetamas ŠESD kiekis nėra mažesnis už atitinkamus santykinius taršos rodiklius. Jei su veikla, kuriai skiriama parama, susijęs prognozuojamas išmetamas ŠESD kiekis nėra gerokai mažesnis už atitinkamus santykinius taršos rodiklius, turėtų būti pateiktas paaiškinimas, kodėl to neįmanoma pasiekti. Santykiniai taršos rodikliai, kuriais remiantis veiklai, kuriai taikoma ATLPS, suteikiami nemokami apyvartiniai taršos leidimai, yra nustatyti Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/447;
 - 5.3. Projekto veikla ir turtas, susiję su atliekų sąvartynais, deginimo įrenginiais ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiais.

Ši išimtis (deginimo įrenginiai) netaikoma pagal šią priemonę vykdomiems veiksams įrenginiuose, skirtuose tik neperdirbamoms pavojingoms atliekoms apdoroti, ir esamiems įrenginiams, kai veiksmams pagal šią priemonę siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, surinkti išmetamąsias dujas saugoti ar naudoti arba gauti medžiagų iš deginimo pelenų, jei dėl tokių veiksmų pagal šią priemonę nepadidėja įrenginių atliekų apdorojimo pajėgumai arba nepailgėja įrenginių eksploataavimo trukmė; jų įrodymai pateikiami gamyklos lygmeniu.

Ši išimtis (mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai) netaikoma veiksams, vykdomiems pagal šią priemonę esamose mechaninio biologinio apdorojimo įmonėse, kai veiksmams pagal

šią priemonę siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą arba modifikuoti atskirtų atliekų perdirbimo operacijas į komposto biologines atliekas ir anaerobinį biologinių atliekų skaidymą, su sąlyga, kad dėl tokių veiksmų pagal šią priemonę nepadidėja įrenginių atliekų apdorojimo pajėgumas arba nepailgėja įrenginių eksploatavimo trukmė; jų įrodymai pateikiami gamyklos lygmeniu.

6. *Tais atvejais, kai projektas skirtas MTEPI veikloms įgyvendinti, finansavimas gali būti skiriamas tik:
 - 6.1. Toms MTEPI veikloms, kurias įgyvendinus siekiama technologiškai neutralių rezultatų. Technologinis neutralumas vykdant MTEPI veiklą reiškia, kad ją vykdant negali būti apribotas technologijos(-jų) pasirinkimas (primetant ar diskriminuojant tam tikrą(-as) technologiją(-as));
 - 6.2. Toms MTEPI veikloms, kurios yra skirtos mažo poveikio aplinkai alternatyvoms kurti (diegti), kai tokios egzistuoja;
 - 6.3. Toms MTEPI veikloms, kurios pirmiausia yra orientuotos (skirtos) į mažiausią įmanomą poveikį aplinkai sektoriuje darančių alternatyvų kūrimą toms veiklos rūšims, kurioms nėra technologiškai ir ekonomiškai įmanomos mažo poveikio alternatyvos.
7. Kad sutinku _____(administruojančiosios institucijos pavadinimas) pateikti (pagal poreikį) papildomus dokumentus ir (arba) papildomą informaciją, reikalingą įsitikinti, kad projektas nedarys žalos visiems 6 aplinkos tikslams.
8. Kad įgyvendinant projektą bus laikomasi šios deklaracijos III dalyje nustatytų reikalavimų.

Pareigos, vardas, pavardė

(parašas)

Pastaba :*6 punktas taikomas, jeigu projekte numatomos įgyvendinti MTEPI veiklos.

III dalis. Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo turinys

Ar planuojamas įgyvendinti projektas yra skirtas investuoti į

TAIP

(Irašykite veiklas, nurodytas Projekto finansavimo sąlygų apraše, Regioninėse gairėse arba finansinės priemonės apraše)

Prašome aprašyti planuojamas investicijas arba pateikti nuorodą į kitus su paraiška pateiktus dokumentus (investicijų projektą, verslo planą ir t.t.) bei nurodyti kitą aktualią informaciją:

- **Planuojamų investicijų į tikslą, paskirtį, numatomą galutinį rezultatą (pokytį)** (pavyzdžiui, įdiegus aplinkai draugiškas technologijas bus sumažintas CO2 išsiskyrimas ir t.t., įdiegus energetinio efektyvumo priemones, bus sutaupyta X pirminės energijos ir t.t., įdiegus skaitmeninių technologijų sprendinius išsaugos X veiklos efektyvumas ir pan.).
- **Planuojamos įrangos, technologinių įrenginių ar inžinerinių statinių techninę specifikaciją** (jeigu paraiškos pateikimo metu dar nežinoma, nurodoma panašios, tuo metu ES standartus atitinkančios ir rinkoje prieinamų įrenginių techninė specifikacija, reikalingi sertifikatai, licencijos ir kt. reikalavimai, priklausantys nuo įrangos paskirties), pvz., naudojama įranga atitinka ES ekologinį ženklą[https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel-home/product-groups-and-criteria/electronic-equipment_en]. (jei taikoma). Pvz., Saulės moduliai turi atitikti Europos Sąjungos standartus, įskaitant ekologinius ženklus, energijos duomenų etiketes ir kitas Europos Sąjungos standartizacijos įstaigų nustatytas techninių normatyvų sistemas. Jiems turi būti suteikta 10 metų produkto garantija ir 25 metų 80 proc. efektyvumo garantija. Moduliai privalo turėti CE ženklą ir turėti pakankamą apsaugą nuo dulkių ir drėgmės (bent IP 65).
- **Planuojami įrenginių montavimo ir kiti statybos, rekonstrukcijos darbus bei šių veiklų įgyvendinimo vietą.**
- **Projekte planuojamiems diegti įrenginiams taikomi papildomi reikalavimai (jei taikoma).**

Patvirtinkite, kad aplinkos tikslams nebus daromas reikšmingas neigiamas poveikis

Aplinkos tikslai:	Projektas neturės neigiamo tiesioginio ir netiesioginio poveikio šiam tikslui, nes:	Patvirtinkite: TAIP – neturės neigiamo poveikio/ NE – turės neigiamą poveikį	Siekiant įsitikinti, kad projektas nedarys reikšmingos žalos 6 aplinkos tikslams bus vertinama informacija šiuose dokumentuose (Pastaba. Pagrindžiančių dokumentų sąrašas išvardintas Projekto finansavimo sąlygų aprašo (arba) Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui).
Bendrieji reikalavimai taikomi visiems aplinkos tikslams	Nurodykite bendruosius reikalavimus, kuriuos turi atitikti projektas. Šie reikalavimai apima: <ul style="list-style-type: none"> • visus konkrečiai projekte planuojamai veiklai reikalingus leidimus, pažymas, kuriuos išduoda valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos; • reikalavimus, nustatytus konkrečioms darbams vykdyti teisės aktuose (pvz., Statybos techniniuose reglamentuose); • įrangai ir technologiniams įrenginiams taikomus ES standartų reikalavimus; 		<ul style="list-style-type: none"> • Irašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. • Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.).

<ul style="list-style-type: none"> • įvairius privalomus vertinimus pagal Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktus, atsižvelgiant į projekto finansavimo šaltinį (pavyzdžiui, poveikio aplinkai vertinimas (PAV) arba analizė; infrastruktūros klimatosauginio tinkamumo užtikrinimo vertinimas ir t.t. • reikalavimai, nustatyti nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose (nacionalinės strategijos, planai (pvz., Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas ir kt.) <p>Pavyzdžiui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektas bus įgyvendinamas laikantis visų konkrečioms projekto veikloms taikomų Statybos techninių reglamentų nuostatų (https://vtpsi.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai-2/statybos-techniniai-reglamentai/) (taikoma, kai įgyvendinant projektą, numatoma statyti, modernizuoti, rekonstruoti pastatą, inžinerinius statinius, diegti technologines (gamybos) linijas (pvz., gamybos pajėgumams plėsti skirta gamybos linija pramonės įmonėje). • Iki _____ (nurodykite terminą) pabaigos bus pateikti visi statybą leidžiantys dokumentai, statybos užbaigimo dokumentai ir valstybinių ir (arba) savivaldybės atitinkamų institucijų išduotos pažymos, leidimai vykdyti veiklą (jeigu tai yra privaloma konkrečiai veiklai pagal LR teisės aktus) (taikoma, kai įgyvendinant projektą, numatoma statyti, modernizuoti, rekonstruoti pastatą, inžinerinius statinius, diegti technologines (gamybos) linijas, pvz., gamybos pajėgumams plėsti skirta gamybos linija pramonės įmonėje). • Projekte planuojama įsigyti įranga, technologiniai įrenginiai atitinka ES standartus (numatyta pirkimo dokumentuose), o jos montavimo, paleidimo ir kt. darbai vykdomi laikantis LR nacionalinių teisės aktų. • Jeigu taikoma, bus atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV) arba analizė. Jei buvo atliktas PAV, bus pateiktas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtino neigiamo poveikio aplinkai (jeigu buvo identifikuota, atliekant poveikio aplinkai vertinimą) planas arba patvirtinimas, kad yra įgyvendintas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtinas vertinimo metu nustatytas neigiamas poveikis aplinkai, planas. 	<p>Pavyzdžiui,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Įrangos, technologinių įrenginių, inžinerinių statinių techninė specifikacija (kurioje pateikta informacija apie įrenginių atitikimą ES standartams), jei taikoma (iki pirmo paskolos lėšų išmokėjimo); - Atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV) arba analizė (jei taikoma) (su mokėjimo prašymu). Jei buvo atliktas PAV, bus pateiktas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtino neigiamo poveikio aplinkai (jeigu buvo identifikuota, atliekant poveikio aplinkai vertinimą) planas arba patvirtinimas, kad yra įgyvendintas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtinas vertinimo metu nustatytas neigiamas poveikis aplinkai, planas); - Įrangos, technologinių įrenginių įsigijimo dokumentai (perdavimo-priėmimo aktai, sąskaitos faktūros, pirkimo-pardavimo, įsigijimo sutartys ir kt.) (iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos); - Inžinerinių statinių montavimo darbų užbaigimą pagrindžiantys dokumentai (iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos); - Įrangos, technologinių įrenginių, inžinerinių statinių sertifikatai, licencijos (iki pirmo paskolos lėšų išmokėjimo); - Statybą leidžiantys dokumentai (statybos leidimas) (iki pirmo paskolos lėšų išmokėjimo).
--	--

	<p>Projektas atitiks Lietuvos Respublikos Gynybos ir saugumo pramonės plėtros 2023-2027 metų gairių (https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/43f39430ffba11ed9978886e85107ab2) ir Nacionalinio saugumo strategijos (https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2627131DA3D2/asr) nuostatas ir bus gauti visi tokio projekto įgyvendinimui reikalingi valstybės ir (ar) savivaldybės institucijų išduoti leidimai, pažymos (taikoma, kai veiklos skirtos gynybos ir saugumo pramonės sektoriui).</p>		
<p>1. Klimato kaitos švelninimas</p>	<p>Nurodomi konkrečiam aplinkos tikslui keliami reikalavimai, nustatyti Projekto finansavimo sąlygų aprašo, Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui.</p> <p>Pavyzdžiui, šiam aplinkos tikslui taikomas šis reikalavimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> Įgyvendinant projektą nenumatoma reikšmingai ŠESD išsiskyrimo arba yra numatytos švelninimo, mažinimo ar kompensavimo priemonės 		<ul style="list-style-type: none"> Įrašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.). <p>Siūloma remtis PAV ataskaitoje nustatytu ŠESD kiekiu arba apskaičiuoti ŠESD kiekį naudojantis Europos investicinio banko projektų anglies dioksido pėdsako nustatymo metodikomis. https://www.eib.org/en/publications/20220215-eib-project-carbon-footprint-methodologies</p>
<p>2. Prisitaikymas prie klimato kaitos</p>	<p>Nurodomi konkrečiam aplinkos tikslui keliami reikalavimai, nustatyti Projekto finansavimo sąlygų aprašo, Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui.</p> <p><i>Pavyzdžiui, šiam aplinkos tikslui taikomas šie reikalavimai:</i></p> <p>Įgyvendinant projektą, nenumatoma statyti pastatų ar kurti kitos infrastruktūros (inžinerinių statinių) potvynio zonoje, todėl nenumatoma, kad projektas turėtų kokį nors neigiamą poveikį gamtai, žmogui, ar turtui.</p> <p>Įgyvendinant projektą, bus atsižvelgiama į galimą klimato riziką (pvz., potvynius, ekstremalias temperatūras); įgyvendinant Statybos ir infrastruktūros projektus, numatyta, kad kuriama infrastruktūra bus atspari ekstremaliems klimato reiškiniams ir pan.</p>		<ul style="list-style-type: none"> Įrašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.). <p>Siūloma remtis Projekto jautrumo klimato kaitai, klimato kaitos poveikio rizikos ir pažeidžiamumo dėl klimato kaitos analizėje rekomenduojama remtis Lietuvos klimato kaitos prognozėmis ir scenarijais. https://klimatokaita.lt/klimato-kaita/lietuvos-klimato-kaitos-prognozes-ir-scenarijai/</p> <p>ir kitais oficialiais Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenų šaltiniais:</p> <p>https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/oras/kiti-oro-uzterstumo-sklaidos-zemelapiai/</p> <p>https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/upes-ezerai-ir-tvenkiniai/potvyniu-rizikos-valdymas/potvyniu-gresmes-ir-rizikos-zemelapiai/</p>

<p>3. Tausus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga</p>	<p>Nurodomi konkrečiam aplinkos tikslui keliami reikalavimai, nustatyti Projekto finansavimo sąlygų aprašo, Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui.</p> <p><i>Pavyzdžiui, šiam aplinkos tikslui taikomas šis reikalavimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekte neplanuojama statyti jokios infrastruktūros vandens telkinių apsaugos zonose arba arti vandens telkinių, kas galėtų turėti neigiamą poveikį tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimui. <p>Jeigu taikoma, bus atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV) arba analizė. Jei buvo atliktas PAV, bus pateiktas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtinas neigiamas poveikis gerai vandens telkinių, įskaitant paviršinius ir požeminius vandenis, būklei arba geram ekologiniam potencialui arba gerai jūrų vandenų aplinkos būklei, planas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Įrašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. • Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.). <p>Siūloma remtis Projekto jautrumo klimato kaitai, klimato kaitos poveikio rizikos ir pažeidžiamumo dėl klimato kaitos analizėje rekomenduojama remtis Lietuvos klimato kaitos prognozėmis ir scenarijais. https://klimatokaita.lt/klimato-kaita/lietuvos-klimato-kaitos-prognozes-ir-scenarijai/</p> <p>ir kitais oficialiais Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenų šaltiniais:</p> <p>https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/oras/kiti-oro-uzterstumo-sklaidos-zemelapiai/</p> <p>https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/upes-ezerai-ir-tvenkiniai/potvyniu-rizikos-valdymas/potvyniu-gresmes-ir-rizikos-zemelapiai/</p>
<p>4. Žiedinė ekonomika, įskaitant atliekų prevenciją ir perdirbimą</p>	<p>Nurodomi konkrečiam aplinkos tikslui keliami reikalavimai, nustatyti Projekto finansavimo sąlygų aprašo, Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui.</p> <p><i>Pavyzdžiui, šiam aplinkos tikslui taikomas šis reikalavimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Įgyvendinant projektą bus laikomasi Statybinių atliekų tvarkymo taisyklių (Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637 „Dėl statybinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“), nustatančių: <ul style="list-style-type: none"> • kad vykdant įrenginių montavimo, paleidimo ir kt. darbus, neturi būti generuojami ženklūs statybinių ir griovimo atliekų kiekiai; • kad statybvietėje turi būti išrūšiuotos ir atskirai laikinai laikomos susidarančios komunalinės atliekos, inertinės atliekos, perdirbti ir pakartotinai naudoti tinkamos atliekos, pavojingosios atliekos ir netinkamos perdirbti atliekos. Išrūšiuotos atliekos perduodamos įmonėms, turinčioms teisę tvarkyti tokias atliekas, pagal sutartis dėl jų naudojimo ir šalinimo; • kad atliekų susidarymo apskaitą Vieningoje gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinėje sistemoje (toliau – GPAIS) turi vykdyti įmonės, kurios įpareigtos vykdyti Statybinių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytą atliekų apskaitą; • ir kt. reikalavimus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įrašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. • Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.). <p><i>Pavyzdžiui,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pateikiamas parengtas atliekų tvarkymo planas (jeigu taikoma konkrečiai veiklai pagal LR teisės aktus); • Statybos užbaigimą pagrindžiantys dokumentai (jei taikoma) (statinio įregistravimo Registrų centre faktas) (iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos); • Valstybinių ir (arba) savivaldybės atitinkamų institucijų išduotos pažymos, leidimai vykdyti veiklą (jeigu tai yra privaloma konkrečiai veiklai pagal LR teisės aktus) (iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos). • Atliekų perdavimą jas tvarkančiai įmonei arba jų sutvarkymą kitu teisės aktuose nustatytu būdu patvirtinantis dokumentas (pvz., sąskaitą faktūrą; atliekų perdavimo–priėmimo aktą; atliekų vežimo lydraštį), kuriame būtų nurodyta perduotų atliekų pavadinimas, atliekų kodas ir svoris, atliekų perdavimo data)

	<ul style="list-style-type: none"> • Teikiant prašymą statybos inspekcijai dėl statybos užbaigimo akto gavimo, pateikiamas dokumentas, patvirtinantis atliekų perdavimą jas tvarkančiai įmonei arba jų sutvarkymą kitu teisės aktuose nustatytu būdu (STR 1.05.01:2017 (Statybos techninis reglamentas STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“), 61.20 p.). • Įgyvendinant projektą bus užtikrinamas efektyvus atliekų susirinkimas, skatinamas atskirų dalių pakartotinas naudojimas bei statytojams bus numatyti reikalavimai riboti atliekų susidarymą modernizavimo metu, taikyti naujausius metodus, pakartotinį medžiagų naudojimą ar perdirbimą, naudojantis pažangiomis statybinių atliekų rūšiavimo sistemomis. Pateikiamas parengtas atliekų tvarkymo planas. 		
<p>5. Oro, vandens ar žemės taršos prevencija ir kontrolė</p>	<p>Nurodomi konkrečiam aplinkos tikslui keliami reikalavimai, nustatyti Projekto finansavimo sąlygų aprašo, Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui.</p> <p><i>Pavyzdžiui, šiam aplinkos tikslui taikomas šis reikalavimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeigu taikoma, bus atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV) arba analizė. Jei buvo atliktas PAV, bus pateiktas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtinas neigiamas išmetamų teršalų poveikis orui, vandeniui ar žemei (jeigu buvo identifikuota, atliekant poveikio aplinkai vertinimą) planas ir numatytos tikėtiną neigiamą poveikį dėl galimų teršalų į orą, vandenį arba žemę poveikį mažinančios priemonės. • Įgyvendinant projektą, bus užtikrinamas efektyvus atliekų susirinkimas, skatinamas atskirų dalių pakartotinas naudojimas bei statytojams bus numatyti reikalavimai riboti atliekų susidarymą įrenginių montavimo metu, taikyti naujausius metodus, pakartotinį medžiagų naudojimą ar perdirbimą, naudojantis pažangiomis statybinių atliekų rūšiavimo sistemomis. 		<ul style="list-style-type: none"> • Įrašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. • Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.). <p><i>Pavyzdžiui,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pateikiamas parengtas atliekų tvarkymo planas (jeigu taikoma konkrečiai veiklai pagal LR teisės aktus); • Statybos užbaigimą pagrindžiantys dokumentai (jei taikoma) (statinio įregistravimo Registrų centre faktas) (iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos); • Valstybinių ir (arba) savivaldybės atitinkamų institucijų išduotos pažymos, leidimai vykdyti veiklą (jeigu tai yra privaloma konkrečiai veiklai pagal LR teisės aktus) (iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos).

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vykdamt projekto veiklas, nėra gaminamos, pateikiamos rinkai ar naudojamos šios medžiagos (jei taikoma):</i> <p>a) <i>medžiagos, nesvarbu, ar tai būtų atskiros medžiagos, ar medžiagos, esančios mišinių arba gaminių sudėtyje, išvardytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1021 (2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų (OL L 169, 2019 6 25, p. 45)) I arba II priede, išskyrus atvejus, kai medžiagos yra kaip netyčia susidaręs teršalų kiekis;</i></p> <p>b) <i>gyvsidabris ir gyvsidabrio junginiai, jų mišiniai ir produktai, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/852 (2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008 (OL L 137, 2017 5 24, p. 1) 2 straipsnyje;</i></p> <p>c) <i>medžiagos, nesvarbu, ar tai būtų atskiros medžiagos, ar medžiagos, esančios mišinių arba gaminių sudėtyje, išvardytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 (2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OL L 286, 2009 10 31, p. 1) I arba II priede;</i></p> <p>d) <i>medžiagos, nesvarbu, ar tai būtų atskiros medžiagos, ar medžiagos, esančios mišinių arba gaminių sudėtyje, išvardytos Direktyvos 2011/65/ES II priede, išskyrus atvejus, kai yra visapusiškai laikomasi tos direktyvos 4 straipsnio 1 dalies;</i></p> <p>e) <i>medžiagos, nesvarbu, ar tai būtų atskiros medžiagos, ar medžiagos, esančios mišinių arba gaminių sudėtyje, išvardytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 (2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1) XVII priede, išskyrus atvejus, kai yra visapusiškai laikomasi tame priede nurodytų sąlygų;</i></p> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Atliekų perdavimą jas tvarkančiai įmonei arba jų sutvarkymą kitu teisės aktuose nustatytu būdu patvirtinantis dokumentas (pvz., sąskaitą faktūrą; atliekų perdavimo–priėmimo aktą; atliekų vežimo lydraštį), kuriame būtų nurodyta perduotų atliekų pavadinimas, atliekų kodas ir svoris, atliekų perdavimo data)</i> • <i>Projekto vykdytojo patvirtinimas, kad įgyvendinant veiklą, nebus gaminamos, pateikiamos rinkai ar naudojamos draudžiamos medžiagos (iki pirmo paskolos lėšų išmokėjimo).</i>
--	---

	<p>f) medžiagos, nesvarbu, ar tai būtų atskiros medžiagos, ar mišinių arba gaminių sudėtyje esančios medžiagos, kurių koncentracija, išreikšta masės dalimi, viršija 0,1 %, kurios atitinka Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnyje nustatytus kriterijus ir kurios buvo nustatytos pagal to reglamento 59 straipsnio 1 dalį, bent aštuoniolikos mėnesių laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai veiklos vykdytojai įvertina ir dokumentais patvirtina, kad rinkoje nėra kitų tinkamų cheminių medžiagų ar technologijų alternatyvų ir kad jos naudojamos kontroliuojamomis sąlygomis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vykdamas projekto veiklą, nepradedama gaminti kitų medžiagų, nesvarbu, ar tai būtų atskiros medžiagos, ar mišinių arba gaminių sudėtyje esančios medžiagos, kurių koncentracija, išreikšta masės dalimi, viršija 0,1 % ir kurios atitinka Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nustatytus priskyrimo vienai iš Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnyje nurodytų pavojingumo klasių arba pavojingumo kategorijų kriterijus, tokių medžiagų neatsiranda galutiname produkte arba rezultate ir jų nepateikiama rinkai, išskyrus atvejus, kai veiklos vykdytojai įvertina ir dokumentais patvirtina, kad rinkoje nėra kitų tinkamų cheminių medžiagų ar technologijų alternatyvų ir kad jos naudojamos kontroliuojamomis sąlygomis (jei taikoma). 		
<p>6. Biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas</p>	<p>Nurodomi konkrečiam aplinkos tikslui keliami reikalavimai, nustatyti Projekto finansavimo sąlygų aprašo, Regioninių gairių arba Finansinės priemonės aprašo priede, skirtame projekto atitikties RŽNP reikalavimams vertinimui.</p> <p><i>Pavyzdžiui, šiam aplinkos tikslui visada taikomas šis reikalavimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektas nebus įgyvendinamas Pažeidžiamos biologinės įvairovės vietovėse arba šalia jų (įskaitant „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą, UNESCO pasaulio paveldo objektus ir pagrindines biologinės įvairovės teritorijas, taip pat kitas saugomas teritorijas) esančiose vietovėse. Kitu atveju su projekto paraiška bus pateiktas pagal Direktyvą 2011/92/ES atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV) arba analizė). Jei buvo atliktas PAV, bus pateiktas priemonių, kuriomis būtų švelninamas (mažinamas, kompensuojamas) tikėtinas vertinimo metu nustatytas neigiamas poveikis biologinei įvairovei, planas. 		<ul style="list-style-type: none"> • Įrašykite dokumentus, kurie galėtų pagrįsti, kad įgyvendinant projektą, bus išpildyti nustatyti reikalavimai. • Nurodykite pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminus ir kitus apribojimus, pvz. iki paskolos lėšų išmokėjimo termino pabaigos, su paraiška, su galutiniu mokėjimo prašymu ir t.t.). <p><i>Pavyzdžiui,</i></p> <p><i>Kai planuojama ūkinė veikla yra susijusi su įsteigtomis ar potencialiomis „Natura 2000“ teritorijomis ar artima tokių teritorijų aplinka, rekomenduojama, kad pareiškėjas iki paraiškos pateikimo būtų atlikęs „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymą¹³ ir turėtų atsakingos institucijos Planų ar programų įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo išvadą (jei taikoma) arba pateikti pagrindimą, kodėl nurodytos procedūros netaikomos.</i></p> <p><i>Siūloma vadovautis oficialiu Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis:</i></p> <p>https://stvk.lt/map</p>

¹³ „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymas atliekamas, vadovaujantis Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255, nuostatomis.

3 priedas.

Klausimai, padėsiantys įvertinti projekto atitiktį RŽNP

Klausimai, kuriuos tikslinga įtraukti į klausimyną, skirtą įvertinti, ar projektas atitinka RŽNP reikalavimus, apimančius šešis aplinkosaugos tikslus pagal ES Taksonomijos reglamentą. Juos galima naudoti kaip gairę vertinimo procesui arba kaip pagrindą detalesniam projekto dokumentų tikrinimui.

I. BENDRA INFORMACIJA APIE PROJEKTĄ

1. Projekto pavadinimas:
2. Projekto vykdytojas (organizacija, įmonė):
3. Trumpas projekto aprašymas:
4. Projekte numatytų įgyvendinti veiklų grupė (A, B, C, D):
5. Projekte numatytų įgyvendinti veiklų grupės NACE kodas (-ai):

II. APLINKOS TIKSLŲ VERTINIMAS

(Vadovaujamesi paraiškos informacija bei pateiktais dokumentais)

1. Klimato kaitos švelninimas

- Ar projektas prisideda prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) mažinimo? (Taip/Ne)
- Jei taip, nurodykite, kokios priemonės bus taikomos (pvz., energijos vartojimo efektyvumo didinimas, perėjimas prie atsinaujinančių energijos šaltinių):
- Ar projekto veiklos sukelia reikšmingą ŠESD išmetimų padidėjimo riziką? (Taip/Ne)
- Jei taip, ar ir kokias priemones projekto vykdytojas planuoja įgyvendinti rizikai mažinti?
- papildomi klausimai, kylantys iš konkretaus projekto aprašymo dėl veiklai taikomo teisinio reguliavimo (pvz., ar ir kokie leidimai reikalingi konkrečiai veiklai įgyvendinti);
- ar pateikti dokumentai, nurodyti kvietimo PFSA/regioninių gairių/finansinės priemonės prieduose, skirtuose RŽNP atitikčiai įvertinti (paraiškos informacija, projekto vykdytojo deklaracijos informacija ir t.t.).
- kiti klausimai, detalizuojantys RŽNP reikalavimus, nurodytus paraiškoje, projekto vykdytojo deklaracijoje

2. Prisitaikymas prie klimato kaitos

- Ar projektas apima veiklas, kurios yra atsparios klimato kaitos poveikiui (pvz., potvyniams, karščiams)? (Taip/Ne)
- Ar projekto veiklų įgyvendinimas didins kitų veiklų pažeidžiamumą dėl klimato kaitos poveikio? (Taip/Ne)
- Jei taip, kaip ši rizika bus sumažinta?

- papildomi klausimai, kylantys iš konkretaus projekto aprašymo dėl veiklai taikomo teisinio reguliavimo (pvz., ar ir kokie leidimai reikalingi konkrečiai veiklai įgyvendinti);
- ar pateikti dokumentai, nurodyti kvietimo PFSA/regioninių gairių/finansinės priemonės prieduose, skirtuose RŽNP atitikčiai įvertinti (paraiškos informacija, projekto vykdytojo deklaracijos informacija ir t.t.);
- kiti klausimai, detalizuojantys RŽNP reikalavimus, nurodytus paraiškoje, projekto vykdytojo deklaracijoje

3. Tausus vandens išteklių naudojimas ir apsauga

- Ar projektas turi poveikį paviršiniams ar požeminiams vandens telkiniams? (Taip/Ne)
- Ar bus taikomos priemonės, mažinančios vandens sunaudojimą? Jei taip, nurodykite:
- papildomi klausimai, kylantys iš konkretaus projekto aprašymo dėl veiklai taikomo teisinio reguliavimo (pvz., ar ir kokie leidimai reikalingi konkrečiai veiklai įgyvendinti);
- ar pateikti dokumentai, nurodyti kvietimo PFSA/regioninių gairių/finansinės priemonės prieduose, skirtuose RŽNP atitikčiai įvertinti (paraiškos informacija, projekto vykdytojo deklaracijos informacija ir t.t.);
- kiti klausimai, detalizuojantys RŽNP reikalavimus, nurodytus paraiškoje, projekto vykdytojo deklaracijoje.

4. Žiedinė ekonomika

- Ar projekto metu bus naudojami perdirbami, atsinaujinantys ar tvarūs ištekliai? (Taip/Ne)
- Ar numatytos veiklos mažins atliekų susidarymą? (Taip/Ne)
- Ar bus taikomos priemonės atliekų perdirbimui ir antriam panaudojimui skatinti? (Taip/Ne)
- papildomi klausimai, kylantys iš konkretaus projekto aprašymo dėl veiklai taikomo teisinio reguliavimo (pvz., ar ir kokie leidimai reikalingi konkrečiai veiklai įgyvendinti);
- ar pateikti dokumentai, nurodyti kvietimo PFSA/regioninių gairių/finansinės priemonės prieduose, skirtuose RŽNP atitikčiai įvertinti (paraiškos informacija, projekto vykdytojo deklaracijos informacija ir t.t.);
- kiti klausimai, detalizuojantys RŽNP reikalavimus, nurodytus paraiškoje, projekto vykdytojo deklaracijoje.

5. Taršos prevencija ir kontrolė

- Ar projektas gali sukelti reikšmingą oro, vandens ar dirvožemio taršą? (Taip/Ne)
- Jei taip, kaip ši tarša bus kontroliuojama ar mažinama?
- papildomi klausimai, kylantys iš konkretaus projekto aprašymo dėl veiklai taikomo teisinio reguliavimo (pvz., ar ir kokie leidimai reikalingi konkrečiai veiklai įgyvendinti);
- ar pateikti dokumentai, nurodyti kvietimo PFSA/regioninių gairių/finansinės priemonės prieduose, skirtuose RŽNP atitikčiai įvertinti (paraiškos informacija, projekto vykdytojo deklaracijos informacija ir t.t.);
- kiti klausimai, detalizuojantys RŽNP reikalavimus, nurodytus paraiškoje, projekto vykdytojo deklaracijoje;

- Ar projekto veiklos atitinka ES taršos prevencijos teisės aktų reikalavimus (pvz., Direktyvą dėl pramoninių išmetimų)? (Taip/Ne)

6. Biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga

- Ar projekto veiklos gali turėti poveikį saugomoms teritorijoms ar biologinei įvairovei? (Taip/Ne)
- Jei taip, ar buvo atliktas poveikio aplinkai vertinimas? (Taip/Ne)
- Kokios priemonės bus taikomos biologinei įvairovei apsaugoti ar poveikiui sumažinti?
- papildomi klausimai, kylantys iš konkretaus projekto aprašymo dėl veiklai taikomo teisinio reguliavimo (pvz., ar ir kokie leidimai reikalingi konkrečiai veiklai įgyvendinti);
- ar pateikti dokumentai, nurodyti kvietimo PFSA/regioninių gairių/finansinės priemonės prieduose, skirtuose RŽNP atitikčiai įvertinti (paraiškos informacija, projekto vykdytojo deklaracijos informacija ir t.t.);
- kiti klausimai, detalizuojantys RŽNP reikalavimus, nurodytus paraiškoje, projekto vykdytojo deklaracijoje.

III. TEISĖS AKTŲ IR DOKUMENTŲ ATITIKTIS

1. Ar buvo atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV) pagal nacionalinius ir ES teisės aktus? (Taip/Ne)
2. Ar projektas atitinka ES Taksonomijos techninės analizės kriterijus, nustatytus deleguotuose aktuose? (Taip/Ne)
3. Ar parengtas planas, kuriame numatytos priemonės galimam neigiamam poveikiui aplinkos tikslams sušvelninti ar kompensuoti? (Taip/Ne). Jeigu taip, tai jas nurodykite;
4. Ar projektui reikalingi valstybės ir (ar) savivaldybės institucijų išduodami leidimai (pvz., taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas, statybos leidimai ir t.t.)? (Taip/Ne)
 - Jei taip, nurodykite, kurie leidimai reikalingi
5. Ar projektas atitinka nacionaliniame vertinime nurodytus reikalavimus (TAIP/NE)?

Išvardinkite reikalavimus ir prie kiekvieno iš jų nurodykite pareiškėjo pateiktus pagrindžiančius dokumentus ir /ar pagrindžiančią informaciją.

IV. PAPILDOMI KLAUSIMAI

1. Identifikuokite RŽNP reikalavimus, dėl kurių įgyvendinimo trūksta informacijos paraiškoje. Nurodykite planuojamus veiksmus, kurių reikia imtis, kad būtų užtikrinta atitiktis RŽNP;
2. Ar projekto vykdytojas turi visą reikalingą informaciją ir kompetencijas RŽNP reikalavimams įgyvendinti?

Šio klausimyno atsakymai turėtų būti pagrįsti dokumentais, vertinimo išvadomis ar techninėmis specifikacijomis. Tai užtikrins, kad projektas bus išsamiai įvertintas, o jo atitiktis RŽNP bus tinkamai pagrįsta.

Nacionalinis plėtros bankas ILTE

Ukmergės g. 124, Vilnius
zfi@ilte.lt

Juridinio asmens kodas: 110084026
Juridinių asmenų registras,
tvarkomas VĮ Registrų centro,
esančio Lvivo g. 25, Vilnius

Finansuoja
Europos Sąjunga
NextGenerationEU

NAUJOS KARTOS
LIETUVA